

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗ 2019

Ο δρόμος για την απόκτηση της ιθαγένειας για τους πολίτες τρίτων χωρών στα Κράτη-Μέλη

Εθνική Έκθεση: Ελλάδα

EPLO
European Public Law
Organization

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗ 2019:3

Ο δρόμος για την απόκτηση της ιθαγένειας για τους πολίτες τρίτων χωρών στα Κράτη-Μέλη

Εθνική Έκθεση: Ελλάδα

Θεόδωρος Φούσκας
Bridget Anderson
Γιώργος Κουλιεράκης
Χαράλαμπος Οικονόμου
Μάνος Σπυριδάκης
Κυριάκος Σουλιώτης
Φωτεινή-Μαρία Μηνέ
Andrea De Maio
Κωνσταντίνος Καζανάς
Παρασκευή Γκικοπούλου

EPLO
European Public Law
Organization

Η μελέτη εκπονήθηκε από την Ομάδα Έργου του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου, Κύριος Ερευνητής και Υπεύθυνος Έρευνας, Γενικός Συντονιστής Πακέτων Εργασίας (ΠΕ)

Θεόδωρος Φούσκας, Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας, Τμήμα Κοινοτικής και Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ). Έχει διδάξει την Κοινωνιολογία της Μετανάστευσης, Μεταναστευτική Πολιτική και Πολιτικές Ένταξης, Κοινωνιολογία της Υγείας και Υγεία Μετακινούμενων Πληθυσμών σε πολλά ακαδημαϊκά ιδρύματα. Έχει δημοσιεύσει εκτενώς σε θέματα μετανάστευσης, επισφαλούς απασχόλησης, κοινωνικής ένταξης πολιτών τρίτων χωρών και αποκλεισμού, κοινοτικών οργανώσεων μεταναστών, αλληλεγγύης, πρόσβασης των μεταναστών στην υγεία και σε υπηρεσίες υγείας και σε συνδικαλιστικές οργανώσεις στις κοινωνίες υποδοχής. Από το 2005 έχει συμμετάσχει σε πολλά ερευνητικά προγράμματα για μετανάστες και πρόσφυγες και άλλες ευάλωτες ομάδες.

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου, Κύριος Ερευνητής και Υπεύθυνος Έρευνας, Γενικός Συντονιστής Πακέτων Εργασίας (ΠΕ). Ως βασικό μέλος της ερευνητικής ομάδας, θα είναι επιφορτισμένος με τον γενικό συντονισμό των πακέτων εργασίας Εργασίας (ΠΕ) τα οποία, θα πρέπει να αναπτυχθούν από την ερευνητική ομάδα, με την καταγραφή και ανάλυση της σχετικής βιβλιογραφίας και των δεδομένων που σχετίζονται με τα συγκεκριμένα θέματα της μελέτης. Επίσης, θα επιβλέπει τη σύνταξη του κύριου έργου της μελέτης. Σύνταξε και επεξεργάστηκε τη μελέτη στα ελληνικά, την μετέφρασε στα αγγλικά, διοργάνωσε και διεξήγαγε τις συνεντεύξεις και ανέλυσε τα δεδομένα που συλλέχθηκαν.

Κύριοι Επιβλέποντες Έρευνας και συν-Συντονιστές των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ)

Bridget Anderson, Διευθύντρια του Migration Mobilities Bristol και Καθηγήτρια με αντικείμενο «Μετανάστευση, Κινητικότητα και Ιθαγένεια», Πανεπιστήμιο του Bristol, Ηνωμένο Βασίλειο.

Κύρια Επιβλέπουσα Έρευνας και συν-Συντονίστρια των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ) που θα αναπτύξει η ερευνητική ομάδα. Ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασίας της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Κουλιεράκης Γιώργος, Αναπληρωτής Καθηγητής, με αντικείμενο «Ψυχολογία της υγείας στο πλαίσιο της Δημόσιας Υγείας και των υπηρεσιών υγείας», Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας, Σχολή Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ).

Κύριος Επιβλέπων Έρευνας και συν-Συντονιστής των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ) που θα αναπτύξει η ερευνητική ομάδα. Ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασίας της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Οικονόμου Χαράλαμπος, Καθηγητής με αντικείμενο «Κοινωνιολογία και Πολιτικές Υγείας», Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Κύριος Επιβλέπων Έρευνας και συν-Συντονιστής των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ) που θα αναπτύξει η ερευνητική ομάδα. Ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασίας της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Μάνος Σπυριδάκης, Καθηγητής με αντικείμενο «Κοινωνική Ανθρωπολογία των Εργασιακών Σχέσεων», Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Κύριος Επιβλέπων Έρευνας και συν-Συντονιστής των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ) που θα αναπτύξει η ερευνητική ομάδα. Ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασίας της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Κυριάκος Σουλιάτης, Αναπληρωτής Καθηγητής με αντικείμενο «Πολιτική Υγείας», Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Κύριος Επιβλέπων Έρευνας και συν-Συντονιστής των Πακέτων Εργασίας (ΠΕ) που θα αναπτύξει η ερευνητική ομάδα. Ως κύριο μέλος της ερευνητικής ομάδας θα προχωρήσει στον συντονισμό της καταγραφής και επεξεργασίας της σχετικής βιβλιογραφίας και των στοιχείων που αφορούν στις ειδικότερες θεματικές της μελέτης. Θα επιβλέψει τη συγγραφή επίσης το κύριο έργο της μελέτης.

Κύριοι Ερευνητές

Φωτεινή-Μαρία Μηνέ, Διεθνολόγος, ΠΜΣ Πανεπιστήμιο Πειραιά (Ελλάδα) και MSc in Sociology of European Law, Lund University (Σουηδία).

Κύρια Ερευνητρια. Επεξεργασία της μελέτης στα ελληνικά, μετάφραση στην Αγγλικά, ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Andrea de Maio, Διδάκτωρ Νομικής, Νομική Σχολή, Πανεπιστήμιο Ρώμης Σαπιέντσα (Ιταλία). Αναπληρωτής Διευθυντής Τεχνικής Συνεργασίας του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (ΕΟΔΔ).

Κύριος Ερευνητής. Επεξεργασία της μελέτης στα ελληνικά, μετάφραση στην Αγγλικά, ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Κωνσταντίνος Καζανάς, LL.M, Νομικός με ειδίκευση στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο και στο Δίκαιο Μεταναστών και Προσφύγων, Maastricht University, Ολλανδία.

Κύριος Ερευνητής. Επεξεργασία της μελέτης στα ελληνικά, μετάφραση στην Αγγλικά, ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

Παρασκευή Γκικοπούλου, Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Warwick, Ηνωμένο Βασίλειο, Εξωτερική Συνεργάτις του Τμήματος Πολιτικών Δημόσιας Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ).

Κύρια Ερευνητρια. Επεξεργασία της μελέτης στα ελληνικά, μετάφραση στην Αγγλικά, ανάλυση δεδομένων, επιμέλεια των κεφαλαίων και διεξαγωγή συνεντεύξεων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οι συντάκτες της μελέτης θα ήθελαν να ευχαριστήσουν θερμά για την επισήμανση των ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων που ισχύουν για τα θέματα ιθαγένειας, για την παροχή στατιστικών στοιχείων, καθώς και για τα χρήσιμα σχόλια και τις παρατηρήσεις τους επί των τιθέμενων με την παρούσα μελέτη ερωτημάτων, τα Μέλη της Ομάδας Παραλαβής και Αξιολόγησης της Μελέτης (ΟΠΑΜ), αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών, ως ακολούθως:

Κατερίνα Ουλή, Προϊσταμένη, Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας, Υπουργείο Εσωτερικών.

Σταύρο Πιοτόπουλο, Προϊστάμενο, Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης και Αρχείου, Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας, Υπουργείο Εσωτερικών.

Ευρύκλεια Έρικα Πραδάν, Εισηγήτρια, Τμήμα Συντονισμού και Τεκμηρίωσης, Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας, Υπουργείο Εσωτερικών.

Γεωργία Πετροπούλου, Εισηγήτρια, Τμήμα Πολιτογράφησης, Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας, Υπουργείο Εσωτερικών.

Οι συντάκτες της μελέτης θα ήθελαν να ευχαριστήσουν τα στελέχη της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη για την συνδρομή τους στη χορήγηση επιπλέον στατιστικών στοιχείων κατά τη σύνταξη της παρούσας μελέτης:

Μιχαήλ Κοσμίδη, Αναπληρωτή Διευθυντή, Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Μαρία Μπουραντά, Τμήμα Νομικού Συντονισμού και Ελέγχου, Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Νικολίτσα Νίκα, Τμήμα Αδειών Διαμονής, Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Οι συντάκτες της μελέτης θα ήθελαν να ευχαριστήσουν για την πολύτιμη συμβολή της στην παρακολούθηση και τον συντονισμό της παρούσας μελέτης την:

Αθηνά Μπαλοπούλου, Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Πολιτικών Μετανάστευσης, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου, Συντονίστρια του Εθνικού Σημείου Επαφής του ΕΔΜ, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Εικόνα εξωφύλλου: Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής Υποδοχής και Ασύλου, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη <http://immigration.gov.gr/apoktese-ithageneias>

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (ΕΔΜ) θεσπίστηκε το 2003, αρχικά ως προπαρασκευαστική δράση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχοντας σκοπό την παροχή στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στα Κράτη-Μέλη αντικειμενικών, αξιόπιστων, συγκρίσιμων, επικαιροποιημένων και ενημερωμένων δεδομένων για τη μετανάστευση και το άσυλο, ώστε να στηριχτεί η χάραξη της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατ' επέκταση των οικείων εθνικών πολιτικών στους τομείς αυτούς. Ακολούθως, το Συμβούλιο της ΕΕ, το 2008, με την υπ' αριθ. 381/2008/ΕΚ Απόφαση, ίδρυσε το ΕΔΜ, ως μόνιμη πλέον δομή, η οποία θα λειτουργεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τη συμμετοχή των Κρατών-Μελών με σκοπό την επίτευξη των ανωτέρω στόχων.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το EMN και τις εργασίες του, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα

www.emn.europa.eu

ή στον ελληνικό ιστότοπο

<http://emn.immigration.gov.gr>

Στοιχεία επικοινωνίας με το Ελληνικό Σημείο Επαφής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης:

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής, Υποδοχής και Ασύλου

Γενική Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Διεύθυνση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Πολιτικών Μετανάστευσης

Ευαγγελιστρίας 2

105 63 Αθήνα

Τηλ. 213 136 1278

Email: emn@immigration.gov.gr

© 2019, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη. Όλα τα δικαιώματα κατοχυρωμένα.

Αυτή η μελέτη πραγματοποιήθηκε με την οικονομική ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης. Τα περιεχόμενα της έρευνας αποτελούν αποκλειστική ευθύνη του συγγραφέα. Σε καμία περίπτωση η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται από τρίτους.

Περιεχόμενα

Top-line “Factsheet”	8
Ενότητα 1: Νομική και πολιτική επισκόπηση.....	9
Ενότητα 2: Όροι και προϋποθέσεις για την κτήση ιθαγένειας μετά τη γέννηση, μέσω πολιτογράφησης	13
Ενότητα 2.1 Καταλληλότητα.....	13
Ενότητα 2.2. Όροι.....	16
Ενότητα 2.3 Ασφάλεια	18
Ενότητα 3: Διαδικαστικές πτυχές για την απόκτηση ιθαγένειας στο Κράτος-Μέλος	20
Ενότητα 4: Πολλαπλή ιθαγένεια	25
Ενότητα 5: Ιθαγένεια και Ένταξη	26
Ενότητα 6: Συμπεράσματα	28
Παράρτημα I: Εθνικά Στατιστικά Στοιχεία.....	29

Συντομογραφίες

ΚΕΙ	Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας
ΕΔΜ	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΤΧ	Πολίτης Τρίτης Χώρας
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
ΜΕΛΕΤΗ 2019

Ο δρόμος για την απόκτηση της ιθαγένειας για τους πολίτες τρίτων χωρών στα Κράτη-Μέλη

Εθνική συνεισφορά από την Ελλάδα¹

Αποποίηση ευθύνης: Οι παρακάτω πληροφορίες παρέχονται κυρίως για το σκοπό της συνεισφοράς σε μία συγκεφαλαιωτική έκθεση για τη μελέτη του ΕΔΜ. Το ΕΣΕ του ΕΔΜ παρέχει πληροφορίες που στο βαθμό που μπορεί να γνωρίζει, είναι ενημερωμένες, αντικειμενικές και αξιόπιστες στο πλαίσιο και τα όρια της μελέτης. Επομένως, οι πληροφορίες μπορεί να μην προσφέρουν μία ολοκληρωμένη περιγραφή και να μην αντιπροσωπεύουν στο σύνολο της την επίσημη πολιτική του ΕΣΕ ΕΔΜ του κράτους μέλους.

Top-line “Factsheet”

Το Top – linefactsheet θα χρησιμεύσει ως σύνοψη της εθνικής συνεισφοράς για την εισαγωγή της μελέτης και την εξαγωγή σημαντικών δεδομένων και αριθμών από όλα τα κεφάλαια με ιδιαίτερη έμφαση σε στοιχεία χρήσιμα για τους (εθνικούς) φορείς λήψης αποφάσεων. Προσθέστε τυχόν καινοτόμες ή οπτικές παρουσιάσεις που μπορούν να μεταφέρουν στην έκθεση σύνθεσης τα πιθανά ενημερωτικά και οπτικά στοιχεία. Παρακαλείσθε να δώσετε μια συνοπτική περιήληψη των βασικών πορισμάτων των τμημάτων 1-6:

Η Εθνική Έκθεση για την Ελλάδα διεξήχθη στο πλαίσιο της μελέτης 2019:3 του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μετανάστευσης (ΕΔΜ). Σκοπός της είναι η χαρτογράφηση και σύγκριση των διαφορετικών προσεγγίσεων των Κρατών-Μελών της ΕΕ σχετικά με την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών σε κάποιο Κράτος-Μέλος. Αν και η απονομή ιθαγένειας αποτελεί προνόμιο των Κρατών-Μελών, οι σχετικές ρυθμίσεις του κράτους πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με το ευρωπαϊκό Δίκαιο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, επειδή η θέσπιση της ιθαγένειας της Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992 έχει ως αποτέλεσμα την παροχή μίας σειράς δικαιωμάτων και προνομίων σε κάθε πολίτη Κράτους-Μέλους της ΕΕ. Η μελέτη και η σύγκριση διαφορετικών κανόνων και ρυθμίσεων που εφαρμόζονται σε κάθε Κράτος-Μέλος ξεχωριστά αποκτά σημασία, καθώς το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης σημαίνει ότι η απόφαση ενός Κράτους-Μέλους για την αποδοχή ή απόρριψη ενός ατόμου ως πολίτη έχει αντίκτυπο στα υπόλοιπα Κράτη-Μέλη. Η κτήση ιθαγένειας είναι θέμα συζήτησης σε αρκετά Κράτη-Μέλη τα τελευταία χρόνια, συνδεδεμένη συχνά με την συζήτηση για την ανάγκη ένταξης των πολιτών τρίτων χωρών (ΠΤΧ). Πολιτογράφηση θεωρείται «η κτήση ιθαγένειας με οποιονδήποτε τρόπο ενός ατόμου που δεν την είχε και για την κτήση απαιτείται αίτηση στις τοπικές αρχές και σχετική απόφαση τους»². Η μελέτη αυτή θα περιλαμβάνει τη σύνοψη των όρων και των προϋποθέσεων για την πολιτογράφηση (πχ. διάρκεια νόμιμης διαμονής, ορισμός νόμιμης διαμονής, γνώση της γλώσσας, οικονομική κατάσταση και κατάσταση στέγασης) και τις διοικητικές διαδικασίες που ακολουθούνται από τα κράτη μέλη και καθορίζουν σε ποια περίπτωση ένα άτομο δικαιούται να λάβει την ιθαγένεια του κράτους μέλους. Η μελέτη εξετάζει επίσης στο αν τα κράτη μέλη επιτρέπουν τη διπλή ιθαγένεια και αν ναι, με ποιες προϋποθέσεις. Στόχος της μελέτης είναι ακόμη η διερεύνηση του τρόπου σύνδεσης κτήσης ιθαγένειας και πολιτικών ένταξης στα Κράτη-Μέλη, καθώς και αν αυτή θεωρείται το τελικό σημείο της διαδικασίας ένταξης ή η κτήση ιθαγένειας στοχεύει στη διευκόλυνση της ένταξης.

Η Ενότητα 1 προσφέρει μια επισκόπηση και αποτύπωση των νομικών και πολιτικών ζητημάτων σχετικά με την ιθαγένεια στην Ελλάδα και αναφέρεται στα νομικά εργαλεία που καλύπτουν την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών, σε θέματα Δικαίου του Αίματος ή του Εδάφους, στις αλλαγές στους νόμους, καθώς και τις πολιτικές σχετικά με την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών τα τελευταία χρόνια που επέφεραν μεταβολές στις διαδικασίες ή στις προϋποθέσεις κτήσης ιθαγένειας.

Η Ενότητα 2 εξετάζει τους όρους και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι πολίτες τρίτων χωρών για την κτήση ιθαγένειας μετά τη γέννηση, μέσω πολιτογράφησης και αναφέρεται στην απαίτηση ή μη γνώσης της γλώσσας, τα τεστ πολιτογράφησης και τις απαιτήσεις σχετικά με την συμπεριφορά, την οικονομική/χρηματοοικονομική κατάσταση ή το βιοτικό επίπεδο του/της αιτούντος/ουσας, τα κριτήρια αποκλεισμού (π.χ. απειλές κατά της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης), καθώς και τις ειδικές κατηγορίες πολιτών τρίτων χωρών.

Η Ενότητα 3 διερευνά τις διαδικαστικές πτυχές για την απόκτηση ιθαγένειας στην Ελλάδα, τη διαδικασία που εφαρμόζεται για τους πολίτες τρίτων χωρών για την απόκτηση ιθαγένειας μέσω της συνήθους πολιτογράφησης, τις δημόσιες αρχές/οργανισμούς που εμπλέκονται σε διαδικασίες για την απόκτηση της ιθαγένειας, τη χρονική διάρκεια της διαδικασίας και τα κόστη της αίτησης, τις προκλήσεις που έχουν προκύψει όσον αφορά την επαλήθευση της ταυτότητας των αιτούντων κατά την πολιτογράφηση, το δικαίωμα προσφυγής ή η ύπαρξη βάσης για νομική αμφισβήτηση σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος, καθώς και αν το κράτος οργανώνει, υποστηρίζει ή χρηματοδοτεί μέτρα ενσωμάτωσης (μαθήματα, κατάρτιση κ.λπ.) για να διευκολύνει την απόκτηση της ιθαγένειας.

Η Ενότητα 4 εστιάζει σε θέματα πολλαπλής ιθαγένειας, στο αν απαιτείται από τον πολίτη τρίτης χώρας να αποβάλει την άλλη του αλλοδαπή ιθαγένεια προκειμένου να αποκτήσει ή να διατηρήσει την ιθαγένεια του κράτους μέλους, αν υπάρχουν ειδικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι πολίτες τρίτων χωρών προκειμένου να διατηρήσουν παράλληλα τόσο την αρχική όσο και τη νέα τους ιθαγένεια, στο αν το κράτος επιτρέπει διπλή/πολλαπλή ιθαγένεια, καθώς και αν έχουν υπάρξει συγκεκριμένα οφέλη ή προκλήσεις που έχει επιφέρει αυτή η πολιτική.

Η Ενότητα 5 επικεντρώνεται σε ζητήματα ιθαγένειας και ένταξης, δηλαδή στις διαφορές και τα πλεονεκτήματα (κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά) που προκύπτουν κατόπιν απόκτησης της ιθαγένειας του κράτους μέλους, καθώς και στο εάν υφίστανται μέτρα υποστήριξης (για να επιτρέψουν σε νέους πολίτες να αναλάβουν το ρόλο τους ως πολίτες της ΕΕ).

Τέλος, η **Ενότητα 6** κλείνει με κάποια βασικά συμπεράσματα, τα οποία έχουν αντληθεί από τις προηγούμενες ενότητες 1-5, με βάση τα ευρήματα που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της Εθνικής Συνεισφοράς του 2019.

¹ Αντικαταστήστε το επισήμασμένο κείμενο με το όνομα του Κράτους Μέλους σας.

² R. Baubock and S. Wallace Goodman (2011), EUDO Citizenship Policy Brief n°2, Naturalisation, available at: http://eudo-citizenship.eu/docs/policy_brief_naturalisation.pdf

Ενότητα 1: Νομική και πολιτική επισκόπηση

E1. Αναφορικά με το Διεθνές Δίκαιο, είναι το Κράτος-Μέλος σας συμβαλλόμενο μέρος στη:

α) Σύμβαση του ΟΗΕ για τη Μείωση της Ανιθαγένειας (1961);

Ναι.

Όχι. Παρακαλώ εξηγήστε τους λόγους:

Η υπογραφή Διεθνών Συμβάσεων από τη χώρα εμπίπτει στο τομέα αρμοδιότητας του Ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών. Η Γενική Γραμματεία Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών έχει εκφράσει απόψεις αναφορικά με το αντικείμενο του θέματος.

β) Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Ιθαγένεια (1997);

-

Ναι.

Όχι. Παρακαλώ εξηγήστε τους λόγους:

Το Υπουργείο Εξωτερικών έχει την αρμοδιότητα και το Υπουργείο Εσωτερικών έχει διατυπώσει άποψη σχετικά με την επικύρωση. Περαιτέρω, επί της ουσίας η ελληνική νομοθεσία ιθαγένειας καλύπτει σχεδόν το σύνολο των προνοιών της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Ιθαγένεια του 1997.

E2. Ποια είναι τα κύρια νομικά εργαλεία που καλύπτουν την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών στο Κράτος-Μέλος σας; Για παράδειγμα, προβλέπεται η κτήση ιθαγένειας στο Σύνταγμα;

Παρακαλώ, εξηγήστε σε μορφή σύντομης και περιεκτικής περιγραφής ξεκινώντας με γενικές αρχές ως τους κανόνες εφαρμογής. Παρακαλώ αναφερθείτε στους βασικούς σχετικούς νόμους (όνομα και ημερομηνία).

Η διαδικασία κτήσης ιθαγένειας δεν προβλέπεται στο Σύνταγμα της Ελλάδας. Το κύριο νομικό εργαλείο που καλύπτει την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα είναι ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας (ΚΕΙ) (Ν. 3284/2004) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Σημαντικότερες τροποποιήσεις στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας επήλθαν με το Ν. 3838/2010 και με τον ν.4332/2015 με τους οποίους καθιερώθηκαν – μεταξύ άλλων – και ειδικές διαδικασίες κτήσης της ιθαγένειας για τα τέκνα των μεταναστών. Σημαντικές αλλαγές επέφερε και ο Ν.4604/2019. Ακολουθεί σχετικός πίνακας:

Νόμος/Ετος	Αριθμ. ΦΕΚ	Τίτλος
3284/2004 ³	A 217	Κύρωση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας
3838/2010 ⁴	A 49	Σύγχρονες διατάξεις για την Ελληνική Ιθαγένεια και την πολιτική συμμετοχή ομογενών και νομίμως διαμενόντων μεταναστών και άλλες ρυθμίσεις
4251/2014 ⁵	A 80	Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις
4332/2015 ⁶	A 76	Τροποποίηση διατάξεων Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας–Τροποποίηση του Ν. 4521/2014 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2011/98/ΕΕ σχετικά με την ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους πολίτες τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια κράτους-μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε κράτος-μέλος και 2014/36/ΕΕ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία και άλλες διατάξεις
4604/2019 ⁷	A 50	Πρωώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας - Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας – Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση - Λοιπές διατάξεις.

³ <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/fek-217-3284-10112004.pdf> και <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ithageneia/n-3284-2004.html>

⁴ <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/fek-49-3838-24032010.pdf> και <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/fek-49-3838-24032010.pdf>

https://www.sni.gov.gr/resources/docs/02-8568_1_ithageneia.pdf

⁵ <https://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/Nom4251-010414.pdf>

⁶ <http://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/nomos4332-090715.pdf>

⁷ <https://collab.lawspot.gr/sites/default/files/mashup/feka/2019/fek-50-2019.pdf>

E3. Έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές στους νόμους και στις πολιτικές σχετικά με την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών στο Κράτος-Μέλος σας τα τελευταία χρόνια που να επέφεραν μεταβολές στις διαδικασίες ή στις προϋποθέσεις κτήσης ιθαγένειας⁸; Αν ναι, ποια ήταν τα βασικά κίνητρα για τις αλλαγές; (πχ.. ΕΕ/ εθνική νομολογία, αλλαγές σε άλλες πτυχές (εθνικού) μεταναστευτικού νόμου ή πολιτικής κτλ). Παρακαλώ, λάβετε υπόψη ότι η απάντηση πρέπει να αναφέρεται μόνο στην ομάδα – στόχο της μελέτης.

Ναι.

Σημαντικές αλλαγές επήλθαν πρόσφατα κυρίως με το Ν. 4332/2015 «Τροποποίηση διατάξεων Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας-Τροποποίηση του Ν. 4521/2014 για την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 2011/98/ΕΕ, σχετικά με την ενιαία διαδικασία υποβολής αίτησης για τη χορήγηση στους πολίτες τρίτων χωρών ενιαίας άδειας διαμονής και εργασίας στην επικράτεια Κράτους-Μέλους και σχετικά με κοινό σύνολο δικαιωμάτων για τους εργαζομένους από τρίτες χώρες που διαμένουν νομίμως σε Κράτος-Μέλος και 2014/36/ΕΕ σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών με σκοπό την εποχιακή εργασία και άλλες διατάξεις».

Με τον Ν.4332/2015 καθιερώθηκε η δυνατότητα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας για τους μετανάστες δεύτερης γενιάς που εξακριβωμένα έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τη χώρα, μέσω της γέννησης ή/και της φοίτησής τους σε ελληνικό σχολείο στη χώρα. Πιο συγκεκριμένα οι νέες διατάξεις αφορούν στην απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων αλλοδαπών, που ζουν νόμιμα και μόνιμα στη χώρα λόγω: α) γέννησης στην Ελλάδα και παρακολούθησης ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα, β) επιτυχούς ολοκλήρωσης εννιάετους φοίτησης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ή εξαετούς φοίτησης στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση σε ελληνικό σχολείο στην Ελλάδα, γ) αποφοίτησης από Ελληνικό Πανεπιστήμιο, υπό την προϋπόθεση κατοχής απολυτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα.

Όχι.

E4. Έχουν ανακύψει σημαντικές δημόσιες συζητήσεις ή έχουν ανακύψει εθνικά ζητήματα σχετικά με την κτήση του Κράτους Μέλους σας ιθαγένειας τα τελευταία χρόνια; Αν ναι, περιλαμβάνουν οι συζητήσεις αυτές την κτήση των δικαιωμάτων της ιθαγένειας της ΕΕ (όπως το δικαίωμα ψήφου, το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας καθώς και των εργαζομένων, το δικαίωμα στην προξενική προστασία και το δικαίωμα στην προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων κτλ.); Παρακαλείσθε να εξηγήσετε σε ποιο πλαίσιο έγιναν αυτές οι συζητήσεις (πχ. φορείς λήψης αποφάσεων, ΜΜΕ, κοινή γνώμη).

Ναι.

-

Όχι.

Διευκρινίζεται ότι, η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας συνεπάγεται την κτήση ευρωπαϊκής ιθαγένειας, επομένως το άτομο απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και έχει τις ίδιες υποχρεώσεις με τους πολίτες της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

E5. Από νομική άποψη, υπάρχει διαχωρισμός μεταξύ ιθαγένειας και υπηκοότητας στο Κράτος – Μέλος σας; Αν ναι, ποιες οι διαφορές;

Ναι.

-

Όχι.

E6. Βασίζεται η κτήση ιθαγένειας στο Κράτος-Μέλος σας στο Δίκαιο του Αίματος ή στο Δίκαιο του Εδάφους, σε ένα συνδυασμό των αρχών αυτών ή σε άλλες αρχές; Παρακαλώ, σημειώστε το ανάλογο εικονίδιο και εξηγήστε.

Δίκαιο του Αίματος.

Ισχύει κατά βάση η αρχή του δικαιού του αίματος, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1 του ΚΕΙ το τέκνο Έλληνα ή Ελληνίδας αποκτά από τη γέννησή του την ελληνική ιθαγένεια.

Δίκαιο του Εδάφους. Παρακαλείσθε να εξηγήσετε

-

Δίκαιο του Εδάφους (απόλυτη εφαρμογή ή άνευ προϋποθέσεων)

-

⁸ Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης, ο στόχος είναι να εντοπιστούν και να αξιολογηθούν πιθανές αλλαγές που μπορεί να έχουν συμβεί τα τελευταία πέντε χρόνια. Περιορίστε την ανάλυσή σας στην περίοδο 2014-2019. Ωστόσο, σε περίπτωση σημαντικών αλλαγών που σημειώθηκαν το 2013, μπορείτε ακόμα να αναφέρετε αυτές και να εξηγήσετε τον αντίκτυπο στους ισχύοντες κανόνες.

Δίκαιο του Εδάφους (εφαρμογή υπό προϋποθέσεις)⁹.

Η αρχή του δικαίου του εδάφους ισχύει επικουρικά στο ελληνικό σύστημα ιθαγένειας διαχρονικά από το 1856 για τους ανιθαγενείς. Σύμφωνα με τον ισχύοντα Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας (άρθρο 1 παρ.2 εδ.β' και γ' του Ν.3838/2010) «Την Ελληνική Ιθαγένεια αποκτά από τη γέννησή του όποιος γεννιέται σε ελληνικό έδαφος, εφόσον: ...β. δεν αποκτά αλλοδαπή ιθαγένεια με τη γέννησή του ούτε μπορεί να αποκτήσει τέτοια με σχετική δήλωση των γονέων του στις οικείες αλλοδαπές αρχές, αν το δικαίο της ιθαγένειας των γονέων του απαιτεί την υποβολή παρόμοιας δήλωσης, ή γ. είναι άγνωστης ιθαγένειας, εφόσον η αδυναμία διαπίστωσης της τυχόν αποκτώμενης με τη γέννηση αλλοδαπής ιθαγένειας δεν οφείλεται σε άρνηση συνεργασίας γονέα.»

Διπλό δικαίο του Εδάφους (απόλυτη εφαρμογή ή άνευ προϋποθέσεων)¹⁰.

Διπλό Δίκαιο του Εδάφους εφαρμογή υπό προϋποθέσεις¹¹

Υπό προϋποθέσεις¹². Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 εδ.α' του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας «Την Ελληνική ιθαγένεια αποκτά από τη γέννησή του όποιος γεννιέται σε ελληνικό έδαφος, εφόσον: α.ένας από τους γονείς του έχει γεννηθεί στην Ελλάδα και κατοικεί μόνιμα στη Χώρα από τη γέννησή του».

Συνδυαστική εφαρμογή του Δικαίου του εδάφους και του Δικαίου του αίματος.

-

Άλλο.

-

E7. Με ποιους τρόπους μπορούν πολίτες τρίτων χωρών να αποκτήσουν ιθαγένεια στο Κράτος-Μέλος σας; Παρακαλώ, σημειώστε τα ανάλογα εικονίδια και περιγράψτε σύντομα τους τρόπους. Παρακαλώ λάβετε υπόψη ότι η απάντηση πρέπει να αφορά μόνο την ομάδα – στόχο. Η ερώτηση αυτή συνδέεται με το Παράρτημα Στατιστικών 1.2.

Με πολιτογράφηση.

Σύμφωνα με τον ΚΕΙ (άρθρα 5-9), η πολιτογράφηση αποτελεί τον βασικό τρόπο απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας για τον αλλοδαπό, υπό όρους και προϋποθέσεις ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγεται ο εκάστοτε αιτών (αλλογενείς-ομογενείς αλλοδαποί)

Με ειδική πολιτογράφηση (πχ .για λόγους ιστορικούς/εθνο-πολιτιστικούς, πολιτικούς ή άλλους βασισμένους στη διακριτική ευχέρεια, επενδυτικά προγράμματα. Παρακαλώ, εξηγήστε, περιγράφοντας σύντομα τα διαφορετικά είδη πολιτογράφησης.

Η Ελλάδα προβλέπει ειδικότερες διατάξεις πολιτογράφησης για τους αλλοδαπούς που διαμένουν στη χώρα και έχουν ελληνική εθνική καταγωγή (ομογενείς). Οι κυριότερες κατηγορίες είναι οι ομογενείς εξ Αλβανίας και οι ομογενείς από τις χώρες της τ.ΕΣΣΔ, για τους οποίους ισχύουν τα άρθρα 23 του Ν.3838/2010 και 39 του Ν.4606/2019 αντιστοίχως. Επίσης είναι εφικτή και η πολιτογράφηση ομογενών που διαμένουν στο εξωτερικό (άρθρο 10 του ΚΕΙ). Ο ΚΕΙ προβλέπει επίσης την τιμητική πολιτογράφηση (άρθρο 13) σύμφωνα με την οποία δύναται αλλοδαπός που προσέφερε στην Ελλάδα εξαιρετικές υπηρεσίες ή του οποίου η πολιτογράφηση μπορεί να εξυπηρετήσει εξαιρετικό συμφέρον της χώρας να πολιτογραφηθεί Έλληνας με Προεδρικό Διάταγμα, κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εσωτερικών.

⁹ Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να τηρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις, πχ. ελάχιστο όριο χρονικής περιόδου διαμονής στη χώρα των γονέων.

¹⁰ Αυτό σημαίνει ότι παιδιά που γεννιούνται σε μία χώρα από αλλοδαπούς γονείς, μπορούν να αποκτήσουν ιθαγένεια αυτοδίκαια με τη γέννηση.

¹¹ Αυτό σημαίνει ότι παιδιά που γεννιούνται σε μία χώρα από αλλοδαπούς γονείς, μπορούν να αποκτήσουν ιθαγένεια με τη γέννηση, αν ένας από τους δύο γονείς γεννήθηκε σε αυτή τη χώρα υπό ορισμένες προϋποθέσεις, πχ. συμπλήρωση ελάχιστου ορίου χρονικής περιόδου διαμονής των γονέων.

¹² http://www.immigration.gr/2018/05/blog-post_23.html

Με δήλωση/αναγγελία

Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν.3284/2004 τέκνα που έχουν γεννηθεί από μεικτό γάμο Ελληνίδας με αλλοδαπό πριν το 1984 ή Έλληνα με αλλοδαπή πριν το 1982 μπορούν να αποκτήσουν την ελληνική ιθαγένεια με δήλωση.

Από το 2015 με την ψήφιση του ν.4332 καθιερώθηκε και η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας με κατάθεση σχετικής δήλωσης-αίτησης για τους μετανάστες δεύτερης γενιάς που εξακριβωμένα έχουν αναπτύξει ισχυρούς δεσμούς με τη χώρα, μέσω της γέννησης ή/και της φοίτησής τους σε ελληνικό σχολείο στη χώρα. Οι εν λόγω διατάξεις έχουν συγκεκριμένα ως εξής: Το άρθρο 1 Α του ΚΕΙ όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4332 (ΦΕΚ Α' 767/9.7.2015), αναφέρεται στην δυνατότητα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας με δήλωση και αίτηση, λόγω γέννησης και φοίτησης σε σχολείο στην Ελλάδα:

«1. Τέκνο αλλοδαπών που γεννιέται στην Ελλάδα θεμελιώνει δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) Της εγγραφής του στην Α' τάξη ελληνικού σχολείου της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και της συνέχισης παρακολούθησης ελληνικού σχολείου κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης – αίτησης της παραγράφου 2.

β) Της προηγούμενης συνεχούς νόμιμης διαμονής του ενός εκ των γονέων του επί πέντε τουλάχιστον έτη πριν από τη γέννησή του. Αν το τέκνο γεννήθηκε πριν τη συμπλήρωση της ως άνω πενταετούς διαμονής, το δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας θεμελιώνεται με τη συμπλήρωση δεκαετούς συνεχούς νόμιμης διαμονής του γονέα.

γ) Της νόμιμης διαμονής των γονέων του και της κατοχής από έναν τουλάχιστον εξ' αυτών ενός από τους προβλεπόμενους εκ του νόμου τίτλους διαμονής στη χώρα.

Το άρθρο 1B του ΚΕΙ όπως προστέθηκε με το άρθρο 1A του ν.4332/2015 αναφέρεται στη δυνατότητα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας με δήλωση και αίτηση, λόγω φοίτησης σε σχολείο στην Ελλάδα:

«1. Ανήλικος αλλοδαπός που κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα θεμελιώνει δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας λόγω φοίτησης σε ελληνικό σχολείο, εφόσον έχει ολοκληρώσει επιτυχώς την παρακολούθηση είτε εννέα τάξεων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είτε έξι τάξεων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η φοίτηση στο νηπιαγωγείο δεν προσμετράται. Η επιτυχής ολοκλήρωση της απαιτούμενης φοίτησης απόδεικνύεται με σχετική βεβαίωση της αρμόδιας αρχής.

2. Αλλοδαπός που κατοικεί μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα και είναι απόφοιτος Τμήματος ή Σχολής ελληνικού ΑΕΙ ή ΤΕΙ θεμελιώνει δικαίωμα κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας εφόσον διαθέτει απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα. Η δήλωση-αίτηση της παραγράφου 3 υποβάλλεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) ετών από την ημερομηνία αποφοίτησης από Τμήμα ή Σχολή ελληνικού ΑΕΙ ή ΤΕΙ.»

 Άλλο (πχ. Ανάκτηση προηγούμενης ιθαγένειας, απόδοση της εθνικής ιθαγένειας για πολιτικούς ή άλλους λόγους). Παρακαλώ, εξηγήστε, περιγράφοντας σύντομα άλλους τρόπους πολιτογράφησης που δεν καλύπτονται ανωτέρω.

Στον Ν. 3284/2004 προβλέπονται τα κάτωθι σχετικά με την ανάκτηση της ελληνικής ιθαγένειας:

Άρθρο 22: «Ελληνίδα που απέβαλε την Ελληνική ιθαγένεια λόγω του γάμου της με αλλοδαπό/ή την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή της στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου της κατοικίας της ή της διαμονής της».

Άρθρο 23: «Τέκνο που γεννήθηκε από Ελληνίδα μητέρα και απώλεσε την Ελληνική ιθαγένεια, λόγω νομιμοποίησης ή αναγνώρισης από αλλοδαπό πατέρα, την ανακτά, αν δηλώσει τη σχετική βούλησή του στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας ή στην Ελληνική Προξενική Αρχή του τόπου κατοικίας του ή διαμονής του. Τα τέκνα αυτών που αποκτούν την Ελληνική ιθαγένεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, γίνονται Έλληνες, αν κατά την ημερομηνία της δήλωσης είναι ανήλικα και άγαμα».

Άρθρο 24: «Η ανάκτηση της Ελληνικής ιθαγένειας στις περιπτώσεις των προηγούμενων άρθρων διαπιστώνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας»¹³.

Σχετικά με την τιμητική πολιτογράφηση στο άρθρο 13 του ίδιου νόμου όπως ισχύει προβλέπεται ότι: «Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, μπορεί να πολιτογραφηθεί Έλληνας, τηρουμένων των προϋποθέσεων της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 5 ανεξαρτήτως της συνδρομής των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 5, καθώς και αυτών των άρθρων 6-8 του παρόντος, αλλοδαπός/ή που προσέφερε στην Ελλάδα εξαιρετικές υπηρεσίες ή του οποίου η πολιτογράφηση μπορεί να εξυπηρετήσει εξαιρετικό συμφέρον της χώρας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται, για την εφαρμογή του παρόντος, ο τρόπος θεαίωσης της συνδρομής των προϋποθέσεων της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 5» (άρθρο 179 ν.4635/2019, ΦΕΚ Α' 167)

Ε8. Ποιος είναι ο πιο κοινός/συχνός τρόπος από τους προαναφερθέντες, κτήσης ιθαγένειας για πολίτες τρίτων χωρών στο Κράτος – Μέλος σας;¹⁴ Η ερώτηση αυτή συνδέεται με το Παράρτημα Στατιστικών 1.2.

Η πολιτογράφηση και από το 2015 και μετά και η κτήση της ελληνικής ιθαγένειας λόγω φοίτησης σε ελληνικό σχολείο.

¹³ <https://www.ypes.gr/UserFiles/24e0c302-6021-4a6b-b7e4-8259e281e5f3/fek-217-3284-10112004.pdf>

¹⁴ Παρακαλώ λάβετε υπόψη ότι τα στατιστικά για τον αριθμό πολιτών τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει την εθνική ιθαγένεια ανά έτος μεταξύ 2014 -2018 σε αντιδιαστολή με τους λόγους κτήσης ιθαγένειας, ζητούνται στο Παράρτημα Στατιστικών.

Ενότητα 2: Όροι και προϋποθέσεις για την κτήση ιθαγένειας μετά τη γέννηση, μέσω πολιτογράφησης

Στις περιπτώσεις που η ιθαγένεια δεν αποκτάται με τη γέννηση, ποιοι είναι οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούν οι πολίτες τρίτων χωρών για την κτήση ιθαγένειας στο Κράτος-Μέλος σας; Παρακαλώ, προβάλετε μία σύντομη σύνοψη των όρων και των προϋποθέσεων. Περισσότερες λεπτομέρειες αναφέρονται στις παρακάτω ερωτήσεις.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας ο/ή αλλοδαπός/ή που επιθυμεί να γίνει Έλληνας πολίτης με πολιτογράφηση πρέπει, να πληροί τις ακόλουθες τυπικές προϋποθέσεις:

α. Ενηλικιότητα.

β. Μη ύπαρξη ποινικού κωλύματος. Συγκεκριμένα ο αιτών πρέπει να μην έχει καταδικασθεί αμετάκλητα:

i) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, για αδίκημα που τέλεσε εκ δόλου.

ii) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξαρτήτως του χρόνου έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης, για κάποιο από τα εγκλήματα, που απαριθμούνται στην παρ.1 περ. β του ως άνω άρθρου.

γ. Να μην έχει διαταχθεί η απέλασή του από τη χώρα ή να μην υφίσταται άλλη εκκρεμότητα του καθεστώτος νόμιμης παραμονής του στη Χώρα.

δ. Να διαμένει στην Ελλάδα νόμιμα και μόνιμα για συγκεκριμένο συνεχές διάστημα, ανάλογα με την κατηγορία που ανήκει και τον τίτλο διαμονής που κατέχει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πολιτογράφησης.

ε. Να κατέχει οριστικό τίτλο διαμονής ορισμένου τύπου.

Πέραν των ως άνω τυπικών προϋποθέσεων πρέπει να πληροί και τις ακόλουθες ουσιαστικές προϋποθέσεις πολιτογράφησης όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 5 Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας: «α. Να γνωρίζει επαρκώς την Ελληνική γλώσσα, ώστε να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη. β. Να έχει ενταχθεί ομαλά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της Χώρας. Για τη διακρίβωση της ομαλής ένταξης του αιτούντος στην Ελληνική κοινωνία συνεκτιμώνται ιδίως τα εξής στοιχεία: η εξοικείωση με την Ελληνική ιστορία και τον Ελληνικό πολιτισμό, η επαγγελματική και εν γένει οικονομική δραστηριότητά του, τυχόν δημόσιες ή κοινωφελείς δραστηριότητές του, ενδεχόμενη φοίτησή του σε ελληνικούς εκπαιδευτικούς φορείς, η συμμετοχή του σε κοινωνικές οργανώσεις ή συλλογικούς φορείς μέλη των οποίων είναι Έλληνες πολίτες, τυχόν συγγενικός του δεσμός και εξ αγχιστείας με Έλληνα πολίτη, η εκ μέρους του σταθερή εκπλήρωση των φορολογικών του υποχρεώσεων, καθώς και των υποχρεώσεων του προς οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, η κατά κυριότητα κτήση ακινήτου για κατοικία και η εν γένει περιουσιακή του κατάσταση. γ. Να έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει ενεργά και ουσιαστικά στην πολιτική ζωή της Χώρας, σεβόμενος τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες τη διέπουν. Για τη δυνατότητα συμμετοχής στην πολιτική ζωή συνεκτιμώνται ιδίως τα εξής στοιχεία: η επαρκής εξοικείωση με τους θεσμούς του πολιτεύματος της Ελληνικής Δημοκρατίας και την πολιτική ζωή της Χώρας και η βασική γνώση της Ελληνικής πολιτικής ιστορίας, ιδίως της σύγχρονης. Ειδική βαρύτητα στην εκτίμηση περί υιοθέτησης της Ελληνικής πολιτικής ταυτότητας έχουν η συμμετοχή σε συλλογικούς φορείς, πολιτικές ενώσεις ή σωματεία όπου συμμετέχουν και Έλληνες πολίτες, καθώς και η προηγούμενη συμμετοχή στις εκλογές της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης».

Παρακαλώ, λάβετε υπόψη ότι οι παρακάτω ερωτήσεις αναφέρονται μόνο σε περιπτώσεις που ο βασικός λόγος κτήσης ιθαγένειας είναι η πολιτογράφηση (δηλαδή, η νομική διαδικασία κατά την οποία ένας πολίτης τρίτης χώρας είναι νόμιμα παρών στο έδαφος ενός κράτους μέλους και μπορεί να αποκτήσει ιθαγένεια ενός κράτους μέλους της ΕΕ. Νέος μετανάστης αναφέρεται ο πολίτης τρίτης χώρας που δεν έχει κάποιον προϊσχύσαντα ιστορικό δεσμό με κράτος μέλος (εθνικό, οικογενειακό, ιστορικό). Οι όροι και οι προϋποθέσεις που ισχύουν για τους δεύτερης και τρίτης γενιάς μετανάστες και για αυτούς με ιδιαίτερους (πχ. εθνοτικούς ή γλωσσολογικούς) δεσμούς δεν καλύπτονται.

Ενότητα 2.1 Καταλληλότητα

Χρονική περίοδος διαμονής

Ε9. Μετά από πόσα χρόνια ή μήνες (διακοπτόμενης/συνεχούς) διαμονής στο Κράτος-Μέλος σας μπορεί ένας πολίτης τρίτης χώρας να αποκτήσει την εθνική ιθαγένεια;

Ανάλογα την κατηγορία στην οποία ανήκει ο αιτών βάσει του τίτλου διαμονής που κατέχει, μπορεί να υποβάλει αίτημα πολιτογράφησης μετά από διαμονή 3 έως 12 ετών.

Ε9α: Βασίζεται αυτή η περίοδος διαμονής σε νόμιμη διαμονή (δηλαδή, δήλωση στο δημαρχείο ή σε μητρώο πληθυσμού) ή είναι δυνατόν να βασίζεται και σε συνήθη διαμονή (πχ. αποδεικνύεται με το μισθωτήριο σπιτιού, παρακολούθηση σχολείου, φορολογικές αναφορές) στο Κράτος-Μέλος σας;

Νόμιμη διαμονή - απαιτείται.

Θα πρέπει να συντρέχει ταυτόχρονα, νόμιμη και μόνιμη διαμονή. Ο προαπαιτούμενος χρόνος διαμονής εξαρτάται από τον τύπο άδειας διαμονής κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και αποδεικνύεται, όσον αφορά στη νόμιμη διαμονή, με την κατοχή από μέρους του αιτούντα συνεχόμενων τίτλων διαμονής για το αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

Η παρουσία στη χώρα - αρκεί.

Απαιτείται.

Δεν απαιτείται διαμονή/παρουσία στο Κράτος-Μέλος σας και η ιθαγένεια απονέμεται με την είσοδο (πχ. επενδυτικά προγράμματα).

-

Άλλο

Για ειδικές κατηγορίες προσώπων απαιτείται να διανύσουν μικρότερο ή καθόλου χρόνο νόμιμης διαμονής:

Για τους συζύγους Ελλήνων/ίδων με τέκνα, για τους γονείς ημεδαπών, για τους ανιθαγενείς και πρόσφυγες και για τους έχοντες Ευρωπαϊκή ιθαγένεια, απαιτείται τριετής νόμιμη και μόνιμη διαμονή στην Ελλάδα.

Για τους ομογενείς και για όσους έχουν γεννηθεί και κατοικούν συνεχώς στην Ελλάδα δεν απαιτείται καμία χρονική προϋπόθεση.

Ε9β: Βασίζεται αυτή η περίοδος διαμονής σε πραγματική διαμονή (δηλαδή σε φυσική παρουσία για μία συνηθισμένη και παρατεταμένη χρονική περίοδο στη χώρα) ή οφείλει ο ενδιαφερόμενος να έχει άδεια διαμονής για το απαιτούμενο χρονικό διάστημα;

Ναι, η φυσική παρουσία απαιτείται

Θα πρέπει να συντρέχει νόμιμη και μόνιμη διαμονή.

Όχι, η κατοχή άδειας διαμονής είναι επαρκής

-

Άλλο:

-

Ε9γ: Ποια αποδεικτικά μέσα (πχ. έγγραφα) χρειάζονται για να αποδειχθεί ότι έχει συμπληρωθεί το απαιτούμενο, από το νόμο, χρονικό διάστημα διαμονής;

Η νομιμότητα της διαμονής αποδεικνύεται από την κατοχή από μέρους του αιτούντος συνεχόμενων τίτλων διαμονής για το απαιτούμενο κατά περίπτωση διάστημα πριν την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Η μονιμότητα της διαμονής για το κρίσιμο διάστημα μπορεί να αποδειχθεί από την προσκόμιση εκκαθαριστικών σημειωμάτων, βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα, τυχόν σύμβασης εργασίας, μισθωτήριο κατοικίας, βεβαιώσεις φορολογικές, λογαριασμοί ΔΕΚΟ, βεβαιώσεις φοίτησης σε εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, διαβατήριο-α, κλπ.

Ε9δ: Είναι δυνατή η διακοπή της διαμονής; Αν ναι, πόσο μπορεί να διαρκέσει αυτή η διακοπή;

Ναι.

Σύμφωνα με το άρθρο 7Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αυτό προστέθηκε δυνάμει του άρθρου 35 του Ν.4604/2019 :
«Αν διαπιστωθεί ότι αιτών, μετά την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης και μέχρι την κλήση σε εξέταση, σύμφωνα με το άρθρο 7, δεν διαμένει συνεχώς στη χώρα η αίτηση απορρίπτεται από τον Υπουργό Εσωτερικών με την επιφύλαξη της παραγράφου 2».

2. «Η αίτηση πολιτογράφησης δεν απορρίπτεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 αλλά η διαδικασία αναστέλλεται από την αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας, μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου, όταν κατά το χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης μέχρι και την κλήση σε εξέταση διαπιστωθεί ότι συντρέχουν διαζευκτικά οι εξής περιπτώσεις:

(α) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δεκαοκτώ (18) μήνες και εξακολουθεί να διατηρεί βιοτικούς δεσμούς με τη χώρα,

(β) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για λόγους σπουδών,

(γ) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για λόγους ανωτέρας βίας και ιδίως για σοβαρούς λόγους υγείας που αφορούν τον ίδιο. Η απόφαση για αναστολή της διαδικασίας κοινοποιείται άμεσα στον αιτούντα».

3. «Με αίτηση του ενδιαφερόμενου, η διαδικασία που ανεστάλη, σύμφωνα με την παράγραφο 2, συνεχίζεται, όταν ο αιτών καταστήσει εκ νέου την Ελλάδα χώρα της μόνιμης διαμονής του για χρόνο ίσο με αυτό της απουσίας του».

Όχι.

Άλλο

-

Προ-υπάρχον καθεστώς νόμιμης διαμονής

E10. Ποιο είναι το προϋπάρχον νόμιμο καθεστώς διαμονής του αιτούντος κτήσης ιθαγένειας που είναι αποδεκτό;

Παρακαλείσθε επίσης να αναφέρετε για πόσο χρονικό διάστημα θα πρέπει να διατηρηθεί το καθένα από τα συγκεκριμένα νομικά καθεστάτα προκειμένου ο πολίτης τρίτης χώρας να μπορέσει να αποκτήσει την ιθαγένεια της χώρας σας. Για τις προσωρινές άδειες, παρακαλείσθε να αναφέρετε σε ποιο βαθμό ο αριθμός των ετών κατά τον οποίο ο πολίτης τρίτης χώρας κατέχει μια τέτοια άδεια υπολογίζεται, για να του χορηγηθεί πρόσβαση στην ιθαγένεια.

- Μόνιμη άδεια διαμονής. Αριθμός ετών για να αποκτήσει αυτό το μόνιμο καθεστώς και απαιτούμενος αριθμός ετών κατοχής για την ιδιότητα του ευρωπαίου πολίτη: βλ. πίνακα
- Προσφυγικό καθεστώς. Αριθμός ετών: βλ. πίνακα
- Άδεια προσωρινής διαμονής. Αριθμός ετών: -
- Άλλα καθεστάτα προστασίας. Αριθμός ετών: βλ. πίνακα
- Άλλο καθεστώς: βλ. πίνακα

ΤΥΠΟΙ ΑΔΕΙΩΝ ΔΙΑΜΟΝΗΣ	ΕΤΗ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ		
	7 ΈΤΗ	3 ΈΤΗ	12 ΈΤΗ
1. Άδεια επί μακρόν διαμένοντος	X		
2. Βεβαίωση/τίτλος διαμονής που χορηγείται σε πολίτες Κρατών-Μελών της ΕΕ ή των χωρών ΕΖΕΣ		X	
3. Δελτίο ή άλλον τίτλο διαμονής που χορηγείται σε υπηκόους τρίτων χωρών-μέλη οικογένειας Έλληνα πολίτη ή πολίτη Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης	X		
4. Δελτίο αναγνωρισμένου πολιτικού πρόσφυγα ή μέλους οικογένειας κατόχου τέτοιου δελτίου		X	
5. Δελτίο Καθεστώςτος επικουρικής προστασίας ή άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους- ΜΟΝΟ οι περιπτώσεις που υπάγονται στο άρθρο 19 ^Α παρ.1 περ. στ. ν.4251/2014 (ή μέλη οικογένειας κατόχων τέτοιων δελτίων).	X		
6. Ταξιδιωτικά έγγραφα ή ειδικό δελτίο που έχουν χορηγηθεί από ημεδαπή αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης της Νέας Υόρκης, περί του καθεστώτος των ανιθαγενών		X	
7. Άδεια διαμονής δεύτερης γενιάς	X		
8. Άδεια διαμονής αόριστης διάρκειας ή δεκαετούς διάρκειας	X		
9. Άδεια διαμονής για επενδυτική δραστηριότητα (εξαιρούνται στελέχη)	X		
10. Άδεια διαμονής ιδιοκτήτη ακινήτου ή μόνιμη άδεια διαμονής επενδυτή	X		
11. Σύζυγοι Έλληνα/ίδας με τέκνο και έναν εκ ως άνω τίτλων διαμονής		X	
12. Γονέας ανήλικου ημεδαπού με έναν εκ των άνω τίτλων διαμονή (εφόσον η ελληνική ιθαγένεια του τέκνου δεν αποκτήθηκε βάσει του 1 ^Α)		X	
13. Κάθε άλλο νόμιμο και οριστικό τίτλο διαμονής εκτός των παραπάνω (πχ. Εξαρτημένης Εργασίας, ΕΔΤΟ αλλογενούς, λοιποί ανθρωπιστικοί λόγοι)			X

Πηγή: Εγκύκλιος της 01.07.2019 Αρ. 6 «Κοινοποίηση νέων διατάξεων περί ιθαγένειας (ν.4604/2019 Α' 50), σελ.38
<https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2019/07/egk6-01072019.pdf>

Ενότητα 2.2. Όροι**Γλώσσα**

E11. Απαιτείται η γνώση της (των) εθνικής (-ων) γλώσσας (-ων) για όλους τους λόγους πολιτογράφησης και, εάν ναι, ποιο είναι το απαιτούμενο επίπεδο¹⁵

Ναι.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 32 του Νόμου 4604/2019¹⁶, ο αλλοδαπός που αιτείται την πολιτογράφησή του πρέπει να γνωρίζει επαρκώς την ελληνική γλώσσα, ώστε να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη. Το επίπεδο που απαιτείται είναι: α. Β1 για την κατανόηση και παραγωγή του προφορικού λόγου και την κατανόηση του γραπτού λόγου και β. Α1 για εφήβους και ενήλικους για την παραγωγή του γραπτού λόγου, σύμφωνα με τα οριζόμενα πρότυπα του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ-CEFR). Στο ίδιο άρθρο αναφέρονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αιτών απαλλάσσεται από την εξέταση της γλώσσας ή διαφοροποιείται το επίπεδο εξέτασης αυτής.

Όχι.

E11α. Εάν ναι, πώς αποδεικνύεται ή αξιολογείται; Ποια αποδεικτικά απαιτούνται και ποια αρχή είναι αρμόδια για την αξιολόγηση (π.χ. υπάλληλοι υπουργείων, εμπειρογνώμονες γλωσσών, ιδιωτικά γλωσσικά ιδρύματα συμβεβλημένα από το κράτος κ.λπ.);

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5Α του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4604/2019 η αξιολόγηση- διακρίβωση της επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας γίνεται από την αρμόδια Επιτροπή Πολιτογράφησης. Η Επιτροπή Πολιτογράφησης στηρίζεται σε εξέταση γλώσσας που αυτή διεξάγει επιπέδου Β1 για την κατανόηση και παραγωγή του προφορικού λόγου και την κατανόηση του γραπτού λόγου και Α1 για εφήβους και ενήλικους για την παραγωγή του γραπτού λόγου, σύμφωνα με τα οριζόμενα πρότυπα του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τις γλώσσες (ΚΕΠΑ-CEFR). Στο ίδιο άρθρο αναφέρονται οι περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αιτών απαλλάσσεται από την εξέταση της γλώσσας ή διαφοροποιείται το επίπεδο εξέτασης αυτής.

E11β. Εάν το Κράτος Μέλος σας χρησιμοποιεί γλωσσικό τεστ, έχει αξιολογηθεί ποτέ αυτό το τεστ, π.χ. το τεστ οδήγησε σε καλύτερη γνώση της εθνικής γλώσσας (-ων);

Ναι.

Η αξιολόγηση της γνώσης της ελληνικής γλώσσας μέσω ειδικής διαδικασίας (τεστ) έχει προβλεφθεί στο άρθρο 32 του Ν.4604/2019 αλλά η σχετική διαδικασία δεν έχει εφαρμοστεί έως σήμερα.

Όχι.

Τεστ πολιτογράφησης και υποχρεώσεις

E12. Απαιτείται οι αιτούντες για την κτήση της ιθαγένειας να περάσουν κάποιο τεστ (για την κτήση) πολιτογράφησης ή ένταξης για όλους τους λόγους πολιτογράφησης; Σημειώστε ότι αυτό θα μπορούσε επίσης να περιλαμβάνει προφορικές συνεντεύξεις.

Ναι.

Προσωπική συνέντευξη με τον αιτούντα ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής Πολιτογράφησης. Η συνέντευξη είχε προβλεφθεί με τον Ν.2910/2001. Ανάλογη διάταξη περιλαμβάνεται έκτοτε στη σχετική νομοθεσία (Ν.3284/2004, Ν.3838/2010 και Ν.4604/2019).

Όχι.

E12α. Εάν ναι, έχει αξιολογηθεί ποτέ το τεστ πολιτογράφησης;

Ναι.

Όχι.

E13 Απαιτείται από τον αιτούντα να δεσμευθεί νόμιμα ή συμβολικά για ορισμένες αξίες ή κανόνες (όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η δημοκρατία, η ποιότητα και το κράτος δικαίου) για όλους τους λόγους πολιτογράφησης και αν ναι, ποιες;

Ναι.

Όχι.

¹⁵ Παρακαλείσθε να αναφέρετε το επίπεδο σύμφωνα με το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες -CEFR (A1-C2)

¹⁶http://www.karagilanis.gr/files/nomos_4604_19_fek_50.pdf

E14. Απαιτείται οι υποψήφιοι να δηλώσουν επίσημα υπακοή στο Κράτος Μέλος σας (π.χ. ορκωμοσία;) Εάν ναι, ισχύει αυτό για όλους τους λόγους πολιτογράφησης; Εξηγήστε τις διαφορές.

Ναι.

Η διοικητική διαδικασία πολιτογράφησης ολοκληρώνεται με την ορκωμοσία του ατόμου, ως Έλληνα Πολίτη. Η ορκωμοσία του αλλοδαπού, πρέπει να γίνει αποκλειστικά μέσα σε ένα έτος από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, διαφορετικά η απόφαση πολιτογράφησης ανακαλείται. Ο όρκος που δίδεται έχει ως εξής: «*Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας πολίτης*».

Όχι.

Καλή Συμπεριφορά

E15. Απαιτείται ο πολίτης τρίτης χώρας να πληροί όλες τις απαιτήσεις σχετικά με την καλή συμπεριφορά (π.χ. καθαρό ποινικό μητρώο, εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πολίτη, όπως η πληρωμή των φόρων), τη δημόσια τάξη, τη δημόσια υγεία και, εάν ναι, ποιες;

Ναι.

Για την πολιτογράφηση λαμβάνεται υπόψη η ποινική κατάσταση του αιτούντος. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας ο αιτών πρέπει:

- α. Να μην έχει καταδικασθεί αμετάκλητα: i) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, για αδίκημα που τέλεσε εκ δόλου. ii) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξαρτήτως του χρόνου έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης, για κάποιο από τα εγκλήματα, που απαριθμούνται στην παρ.1 περ. β του άρθρου 5 του εν λόγω άρθρου.
- β. Να μην έχει διαταχθεί η απέλασή του από τη χώρα ή να μην υφίσταται άλλη εκκρεμότητα του καθεστώτος νόμιμης παραμονής του στη Χώρα.
- γ. Στο πρόσωπο του αιτούντος δεν θα πρέπει να συντρέχουν λόγοι δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας (άρθρο 5B του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας).

Η μη πληρωμή φόρων ωστόσο δεν αποτελεί λόγο απόρριψης, αλλά κριτήριο ένταξης. Όλα τα παραπάνω πρέπει να ισχύουν απαραίτητως, αλλιώς το αίτημα απορρίπτεται.

Όχι.

E15α. Εάν ναι, τι είδους αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. έγγραφα) απαιτούνται για να αποδειχθεί ότι πληρούνται τα κριτήρια για καλή συμπεριφορά;

1. Αντίγραφο ποινικού μητρώου
2. Πιστοποιητικό ότι δεν έχει διαταχθεί η απέλασή του από τη χώρα.
3. Πιστοποιητικό ότι δεν υφίσταται άλλη εκκρεμότητα του καθεστώτος νόμιμης παραμονής του στη Χώρα.
4. Βεβαίωση ότι δεν συντρέχουν στο πρόσωπο του αιτούντος λόγοι δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας.

Οικονομικές Πηγές

E16. Η οικονομική/χρηματοοικονομική κατάσταση ή το βιοτικό επίπεδο του αιτούντος λαμβάνεται υπόψη και, εάν ναι, πώς (π.χ. ένα ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος και περιουσιακά στοιχεία); Αυτό ισχύει για όλους τους λόγους πολιτογράφησης; Εξηγήστε τις διαφορές.

Ναι.

Όχι.

Η οικονομική κατάσταση του αιτούντος ελέγχεται έμμεσα, τόσο ως προϋπόθεση για την έκδοση των περισσότερων αδειών διαμονής, όσο και ως κριτήριο ένταξης στην οικονομική και κοινωνική και ζωή.

E16α. Εάν ναι, τι είδους αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. έγγραφα) απαιτούνται για να αποδειχθεί ότι το ελάχιστο επίπεδο εισοδήματος/περιουσιακά στοιχεία έχουν τηρηθεί;

Δεν υφίσταται πρόβλεψη από το Νόμο.

E17. Έχει ληφθεί υπόψη η κατάσταση της στέγασης του πολίτη τρίτης χώρας;

Ναι.

Όχι.

Η κατάσταση στέγασης ελέγχεται έμμεσα κατά την έκδοση προαπαιτούμενων αδειών διαμονής και μπορεί να αποτελέσει κριτήριο κοινωνικής ένταξης.

E17α. Εάν ναι, τι είδους αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. έγγραφα) απαιτούνται για να αποδειχθεί ότι πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις στέγασης;

Δεν υφίσταται πρόβλεψη από το Νόμο.

Άλλες

E18. Υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις που δεν αναφέρονται ανωτέρω;

Ναι. προϋποθέσεις

-

Όχι.

Ενότητα 2.3 Ασφάλεια

E19. Υπάρχουν συγκεκριμένα κριτήρια αποκλεισμού (π.χ. απειλές κατά της εθνικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης);

Ναι.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, δεν μπορεί να πολιτογραφηθεί αλλοδαπός, ο οποίος:
α. Έχει καταδικασθεί αμετάκλητα:
i) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους, κατά την τελευταία δεκαετία πριν από την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης, για αδίκημα που τέλεσε εκ δόλου.
ii) Σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον έξι μηνών, ανεξαρτήτως του χρόνου έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης, για κάποιο από τα εγκλήματα, που απαριθμούνται στην παρ.1 περ. β του άρθρου 5 του εν λόγω άρθρου.
β. Έχει διαταχθεί η απέλασή του από τη χώρα ή υφίσταται άλλη εκκρεμότητα του καθεστώτος νόμιμης παραμονής του στη Χώρα.
γ. Συντρέχουν στο πρόσωπό του λόγοι δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας (άρθρο 5B του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας).

Όχι.

Ενότητα 2.4 Ειδικές κατηγορίες πολιτών τρίτων χωρών

E20. Είναι οι παραπάνω προϋποθέσεις διαφορετικές για συγκεκριμένες ομάδες πολιτών τρίτων χωρών, όπως οι ομάδες που αναφέρονται παρακάτω. Για κάθε ομάδα, εξηγήστε εν συντομία τις κύριες διαφορές που ισχύουν:

- α) Πρόσφυγες
- β) Άλλοι δικαιούχοι καθεστώτος διεθνούς προστασίας
- γ) Ειδικές κατηγορίες νόμιμων μεταναστών
- δ) Άλλες ομάδες που εκπροσωπούνται σημαντικά στο κράτος μέλος σας, συμπεριλαμβανομένων των ανιθαγενών

Οι προϋποθέσεις πολιτογράφησης, τόσο οι τυπικές όσο και ουσιαστικές, έτσι όπως περιγράφονται στην Ενότητα 2, ισχύουν εν γένει οριζόντια για όλες τις κατηγορίες αλλοδαπών, πλην εκείνης των ομογενών αλλοδαπών. Για κάποιες ειδικότερες κατηγορίες, οι οποίες αναφέρονται παρακάτω, υπάρχουν κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις που έχουν να κάνουν κυρίως με τον απαιτούμενο χρόνο διαμονής στην Ελλάδα, το παράβολο πολιτογράφησης, καθώς και την απαλλαγή κατάθεσης κάποιων δικαιολογητικών, κλπ και όχι με την ίδια τη διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα:

E20α. Πρόσφυγες (και ανιθαγενείς)

Για τους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες και ανιθαγενείς απαιτείται προηγούμενη 3ετής διαμονή στην Ελλάδα (αντί 7ετής) προκειμένου να καταθέσουν αίτημα πολιτογράφησης. Επίσης για την κατηγορία αυτή, το παράβολο πολιτογράφησης είναι 100 ευρώ (αντί 550 ευρώ). Επίσης αν ο εν λόγω αλλοδαπός αδυνατεί να προσκομίσει πιστοποιητικό γέννησης από τη χώρα προέλευσής του, απαλλάσσεται από την υποβολή του δικαιολογητικού αυτού και αρκεί η πράξη αναγνώρισής του ως πολιτικού πρόσφυγα ή το οικείο δελτίο ανιθαγενούς αντίστοιχα.

E20β. Άλλοι δικαιούχοι καθεστώτος διεθνούς προστασίας

Ο δικαιούχος επικουρικής προστασίας μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωση υποβολής πιστοποιητικού γέννησης από τη χώρα προέλευσής του (εφόσον αδυνατεί) και στην περίπτωση αυτή αρκεί, ομοίως με παραπάνω, η πράξη υπαγωγής του σε καθεστώς επικουρικής προστασίας.

E20γ. Ειδικές κατηγορίες νόμιμων μεταναστών, π.χ. άνθρωποι με ειδικές ανάγκες, ηλικιωμένοι

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 6 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 33 παρ. 4 του Ν.4604/2019, οι αλλοδαποί που στερούνται δικαιοπρακτικής ικανότητας μπορούν να εκπροσωπούνται για την υποβολή αίτησης και δήλωσης πολιτογράφησης από αυτόν που έχει ορισθεί νόμιμα δικαστικός συμπαραστάτης τους. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται το άρθρο 9 του ΚΕΙ, απαλλάσσονται δηλαδή από την υποχρέωση της ορκωμοσίας για την ολοκλήρωση της διαδικασίας πολιτογράφησης τους.

E20δ. Άλλες ομάδες που εκπροσωπούνται σημαντικά στο Κράτος Μέλος σας (π.χ. ανιθαγενείς, ανήλικοι, επενδυτές, πολίτες γειτονικών χωρών).

Μία μεγάλη κατηγορία αλλοδαπών που αποκτούν την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση είναι οι ομογενείς αλλοδαποί, αυτοί δηλαδή που έχουν ελληνική εθνική καταγωγή. Για αυτούς είναι δυνατή η πολιτογράφηση ακόμη και αν διαμένουν μόνιμα στο εξωτερικό (άρθρο 10 του ΚΕΙ: Πολιτογράφηση Ομογενών Εξωτερικού) με κατάθεση σχετικού αιτήματος ενώπιον της Ελληνικής Προξενικής αρχής του τόπου διαμονής τους.

Για τους ομογενείς που διαμένουν στην Ελλάδα υπάρχουν ειδικές διατάξεις πολιτογράφησης. Κυρίως αφορούν ομογενείς από την Αλβανία με συγκεκριμένο τύπο άδειας διαμονής στη χώρα (άρθρο 23 του ν.3838/2010) και από την πρώην ΕΣΣΔ (άρθρο 39 του Ν.4604/2019) και ανάλογα με την διάταξη νόμου στην οποία υπάγεται ο ομογενής αλλοδαπός, μπορεί να ισχύουν ειδικότερες προϋποθέσεις και όροι πολιτογράφησης. Ενδεικτικά αναφέρονται κάποιες από τις εν λόγω διαφοροποιήσεις (σε σχέση με την «συνήθη» πολιτογράφηση) που μπορεί να ισχύουν κατά περίπτωση:

- Κατοχή οποιοδήποτε τίτλου διαμονής στη χώρα
- Παράβολο 100 ευρώ αντί 550 ευρώ
- Μη ύπαρξη χρονικής προϋπόθεσης (προηγούμενης διαμονής στην χώρα) για την υποβολή αιτήματος πολιτογράφησης
- Απαλλαγή από συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης

Ενότητα 3: Διαδικαστικές πτυχές για την απόκτηση ιθαγένειας στο Κράτος-Μέλος

Παρακαλείσθε να σημειώσετε ότι, σύμφωνα με την Ενότητα 2, οι παρακάτω ερωτήσεις αφορούν και πάλι μόνο περιπτώσεις στις οποίες ο κύριος λόγος απόκτησης της ιθαγένειας είναι μέσω πολιτογράφησης με βάση την ελάχιστη περίοδο διαμονής στη χώρα (δηλαδή τη «συνήθη πολιτογράφηση», όχι η κτήση της ιθαγένειας από μετανάστες δεύτερης ή τρίτης γενιάς ή μετανάστες με ειδικούς δεσμούς με τη χώρα (πχ εθνοτικούς ή γλωσσικούς δεσμούς με τη χώρα).

E21. Παρακαλείσθε να περιγράψετε εν συντομία τη διαδικασία που εφαρμόζεται για τους πολίτες τρίτων χωρών για την απόκτηση ιθαγένειας μέσω της συνήθους πολιτογράφησης.

Η ακολουθητέα διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 6 και 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 33 και 34 αντίστοιχα, είναι η εξής:

α. Ο αιτών υποβάλλει δήλωση πολιτογράφησης στον Δήμο μόνιμης διαμονής του. Στη συνέχεια υποβάλλουν αίτηση πολιτογράφησης στην Περιφερειακή Διεύθυνση ή στο Τμήμα Ιθαγένειας της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας στην οποία υπάγεται ο Δήμος μόνιμης διαμονής του. Τα ανωτέρω συνοδεύονται από τα κάτωθι δικαιολογητικά:

1. Ακριβές αντίγραφο ισχύοντος διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ή άλλου αποδεικτικού ταυτοπροσωπίας
2. Αντίγραφο τίτλου νόμιμης διαμονής σε ισχύ, όπως οι τίτλοι αυτοί ορίζονται στο άρθρο 5 παρ. 1ε του ΚΕΙ όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
3. Πιστοποιητικό γέννησης ή άλλο ισοδύναμο πιστοποιητικό που προβλέπεται από την νομοθεσία της χώρας της πρώτης ιθαγένειας.
4. Εκκαθαριστικά σημειώματα των ετών που αντιστοιχούν στα έτη προηγούμενης νόμιμης παραμονής στη χώρα, που απαιτούνται κατά περίπτωση, με βάση τα οποία να προκύπτει η φορολογική υποχρέωσή του ως κατοίκου της Ελλάδας.
5. Αριθμό μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ),
6. Παράβολο πεντακοσίων πενήντα (550) ευρώ. Ομογενείς, κάτοχοι ιθαγένειας Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες και ανιθαγενείς οφείλουν με κάθε αίτησή τους να καταβάλλουν παράβολο ύψους εκατό (100) ευρώ. Για την επανυποβολή αίτησης πολιτογράφησης το οφειλόμενο παράβολο περιορίζεται στα διακόσια (200) ευρώ.

β. Έπεται ο έλεγχος πληρότητας φακέλου και έλεγχος συνδρομής τυπικών προϋποθέσεων πολιτογράφησης. Εφόσον πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις, ακολουθεί ηλεκτρονική αναζήτηση του ποινικού μητρώου, του πιστοποιητικού μη απέλασης και των λόγων δημόσιας τάξης και ασφάλειας. Πριν την κλήση του αλλοδαπού σε εξέταση ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής Πολιτογράφησης η αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση ή Τμήμα Ιθαγένειας ζητά από τον αιτούντα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν ότι εξακολουθεί να διαμένει στην Ελλάδα και μετά την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης. Στην περίπτωση που διαπιστωθεί ότι διακόπτεται το συνεχές του αιτούντος ενεργοποιείται το άρθρο 7Α του ΚΕΙ. Εάν εξακριβωθεί ότι ο αιτών διαμένει συνεχώς στη χώρα καλείται για εξέταση ενώπιον της οικείας Επιτροπής Πολιτογράφησης προκειμένου να διερευνηθεί η συνδρομή στο πρόσωπό του των ουσιαστικών προϋποθέσεων (επαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας, οικονομική, κοινωνική και πολιτική ένταξη).

Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι ο αιτών πληροί τις ουσιαστικές προϋποθέσεις, εκδίδεται απόφαση πολιτογράφησης από τον Γενικό Γραμματέα Ιθαγένειας «Με εντολή Υπουργού Εσωτερικών» η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης και η πολιτογράφηση ολοκληρώνεται με την ορκωμοσία του αλλοδαπού.

E21α. Τα παιδιά πολιτογραφούνται αυτόματα όταν αποκτήσουν οι γονείς τους την ιθαγένεια;

Ναι.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας τα τέκνα του/της αλλοδαπού/ής που πολιτογραφείται, γίνονται Έλληνες, χωρίς άλλη διατύπωση, εάν κατά την πολιτογράφηση είναι ανήλικα και άγαμα.

Όχι.

E22. Ποιες δημόσιες αρχές/οργανισμοί εμπλέκονται σε διαδικασίες για την απόκτηση της ιθαγένειας του κράτους μέλους σας από πολίτες τρίτων χωρών;

Αναφέρετε και περιγράψτε τους ρόλους τους σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, προκειμένου να προσδιορίσετε τις αρχές με τις οποίες εισάγεται η αίτηση, και εκείνες που λαμβάνουν τις αποφάσεις.

1. Ο Δήμος μόνιμης διαμονής του αιτούντος για την υποβολή δήλωσης πολιτογράφησης.
2. Η Περιφερειακή Διεύθυνση ή το Τμήμα Ιθαγένειας της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών στην οποία υπάγεται ο Δήμος μόνιμης διαμονής του για υποβολή αίτησης πολιτογράφησης και των δικαιολογητικών που τη συνοδεύουν.
3. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη για πληροφορίες που αφορούν λόγους δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας, έκδοση πιστοποιητικού μη απέλασης, νομιμότητα διαμονής.
4. Υπουργείο Δικαιοσύνης για έκδοση πιστοποιητικό ποινικού μητρώου και παροχή πληροφοριών (δικαστικές αποφάσεις κλπ.).
5. Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών (απόφαση Γενικού Γραμματέα Ιθαγένειας «Με εντολή Υπουργού Εσωτερικών», παραπομπή στο Συμβούλιο Ιθαγένειας, εξέταση αντιρρήσεων από το Συμβούλιο Ιθαγένειας επί απορριπτικής απόφασης, παροχή οδηγιών, απαντήσεις σε ερωτήματα κλπ.)
6. Εθνικό Τυπογραφείο για δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης.
7. Δήμος για την εγγραφή του πολιτογραφούμενου.

E23. Είναι οι διαδικασίες αυτές ψηφιοποιημένες; Μπορούν οι αιτήσεις για ιθαγένεια να γίνουν online;

Ναι.

-

Όχι.

E24. Τι είδους έγγραφα απαιτούνται για την υποβολή της αίτησης (π.χ. διαβατήριο, πιστοποιητικό γέννησης) (επιπρόσθετα στα αποδεικτικά στοιχεία που αναφέρθηκαν ότι πληρούν τους όρους που αναφέρονται στην Ενότητα 2):

Τα έγγραφα που απαιτούνται για την υποβολή της αίτησης είναι (βλ. και E21):

1. Ακριβές αντίγραφο ισχύοντος διαβατηρίου ή άλλου ταξιδιωτικού εγγράφου ή άλλου αποδεικτικού ταυτοπροσωπίας
2. Αντίγραφο τίτλου νόμιμης διαμονής σε ισχύ, όπως οι τίτλοι αυτοί ορίζονται στο άρθρο 5 παρ. 1ε του ΚΕΙ όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
3. Πιστοποιητικό γέννησης ή άλλο ισοδύναμο πιστοποιητικό που προβλέπεται από την νομοθεσία της χώρας της πρώτης ιθαγένειας.
4. Εκκαθαριστικά σημειώματα των ετών που αντιστοιχούν στα έτη προηγούμενης νόμιμης παραμονής στη χώρα, που απαιτούνται κατά περίπτωση, με βάση τα οποία να προκύπτει η φορολογική υποχρέωσή του ως κατοίκου της Ελλάδας.
5. Αριθμό μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ),
6. Παράβολο πεντακοσίων πενήντα (550) ευρώ. Ομογενείς, κάτοχοι ιθαγένειας Κράτους-Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες και ανιθαγενείς οφείλουν με κάθε αίτησή τους να καταβάλλουν παράβολο ύψους εκατό (100) ευρώ. Για την επανυποβολή αίτησης πολιτογράφησης το οφειλόμενο παράβολο περιορίζεται στα διακόσια (200) ευρώ.

E25. Ποια είναι η μέγιστη εκ του νόμου προβλεπόμενη χρονική διάρκεια της διαδικασίας, εφόσον υφίσταται τέτοια πρόβλεψη, και πόσο χρόνο παίρνουν οι διαδικασίες στην πράξη; Εάν τα διάφορα στάδια της διαδικασίας έχουν μέγιστες χρονικές περιόδους (π.χ. καταχώρηση, αίτηση, κλπ.), παρακαλώ διαφοροποιήστε. Δίνεται προτεραιότητα σε κάποιες υποθέσεις ή ακολουθούνται διαδικασίες fast track και αν ναι, σε ποιες περιπτώσεις;

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως κυρώθηκε με τον Ν. 3284/2004, αντικαταστάθηκε δυνάμει του άρθρου 12 του ν. 3838/2010: «1. Για την πολιτογράφηση τίθενται οι εξής ειδικές προθεσμίες από την υποβολή της αίτησης:

α. Έξι μήνες από την κατάθεση στην Περιφέρεια της αίτησης πολιτογράφησης μέχρι την κλήση του ενδιαφερομένου σε συνέντευξη ενώπιον της Επιτροπής Πολιτογράφησης. Εντός του διαστήματος αυτού οφείλει η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας να αναζητήσει αυτεπαγγέλτως τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο εδάφιο α' της παραγράφου 2 του άρθρου 7, καθώς και τη γνώμη των αρμόδιων υπηρεσιών ασφαλείας του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη. Αν η αίτηση δεν είναι πλήρης, η προθεσμία αρχίζει από τη συμπλήρωση του οικείου φακέλου ή την επανυποβολή πλήρους της αίτησης. Τυχόν καθυστέρηση της αποστολής των αυτεπαγγέλτως αναζητηθέντων δικαιολογητικών δεν αναστέλλει την περαιτέρω εξέταση του φακέλου.

β. Τέσσερις μήνες από την κλήση του αιτούντος για συνέντευξη έως και την υποβολή της εισήγησης της Επιτροπής προς τον Υπουργό Εσωτερικών.

γ. Δύο μήνες για την έκδοση της σχετικής υπουργικής απόφασης και τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Αν η υπόθεση δεν μπορεί να διεκπεραιωθεί μέσα στις παραπάνω προθεσμίες, η αρμόδια υπηρεσία γνωστοποιεί εγγράφως στον ενδιαφερόμενο τους λόγους της καθυστέρησης. Το σχετικό έγγραφο κοινοποιείται και στον Υπουργό Εσωτερικών, που μπορεί να παραγγέλλει την κατά προτεραιότητα ολοκλήρωση της διαδικασίας μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία.

4. Τις παραπάνω προθεσμίες, καθώς και την εν γένει διαδικασία της πολιτογράφησης αναστέλλουν εκκρεμείς ποινικές δίκες για αδικήματα που επισύρουν ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερης του έτους, καθώς και για λοιπά αδικήματα, η καταδίκη για τα οποία συνιστά κώλυμα πολιτογράφησης. Ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει επίσης η υποβολή αντιρρήσεων από τον αιτούντα ενώπιον του Συμβουλίου Ιθαγένειας, καθώς και η παραπομπή της υπόθεσης σε αυτό από τον Υπουργό.»

Στην πράξη οι διαδικασίες υπερβαίνουν τις παραπάνω προθεσμίες, κυρίως λόγω συγκέντρωσης μεγάλου όγκου υποθέσεων και ύπαρξης μικρού αριθμού υπαλλήλων. Οι πραγματικοί χρόνοι ολοκλήρωσης του αιτήματος είναι συνάρτηση πολλών παραγόντων (φόρτος εργασίας της εκάστοτε Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας ανά τη χώρα στην οποία υποβάλλεται το αίτημα, πχ στα μεγάλα αστικά κέντρα οι καθυστερήσεις είναι μεγαλύτερες λόγω συγκέντρωσης πολλών αιτημάτων, πληρότητα φακέλου, πολιτικές/διοικητικές μεταβολές που μπορεί να προκαλέσουν καθυστέρηση στις διαδικασίες, κ. ο.κ.).

Σημειώνουμε ότι:

Κατ' εξαίρεση κάμψη της αρχής της χρονικής προτεραιότητας δικαιολογείται περιοριστικά και κατόπιν εγκρίσεως στις εξής περιπτώσεις αιτήσεων πολιτογράφησης: 1. Λόγω φοίτησης και σπουδών σε ελληνικό σχολείο ή σε σχολείο που ακολουθεί το ελληνικό υποχρεωτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης στην Ελλάδα. 2. Για λόγους υγείας που αφορούν αποκλειστικά τον αιτούντα, τον/την σύζυγό του και τα κατά τη στιγμή της υποβολής της επίσκεψης ανήλικα τέκνα του αιτούντος. 3. Για θεραπεία η οποία χρήζει νοσοκομειακής περίθαλψης στο εξωτερικό, εφόσον υφίσταται απόφαση του Ανώτατου Υγειονομικού Συμβουλίου της χώρας.

E26. Ποιά είναι τα κόστη της αίτησης για ιθαγένεια (σε €); Παρακαλώ θεωρήστε ότι αυτό αποκλείει τα έξοδα για τη μετάφραση εγγράφων, τις εκπαιδεύσεις για γλωσσική επάρκεια κλπ. Παρακαλείσθε να διευκρινίσετε εάν διαφορετικά κόστη ισχύουν για διαφορετικούς λόγους.

Στις διατάξεις του άρθρου 6 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 33 του Ν.4604/2019 προβλέπεται η καταβολή παραβόλου πεντακοσίων πενήντα (550) ευρώ. Ομογενείς, κάτοχοι ιθαγένειας κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες και ανιθαγενείς οφείλουν με κάθε αίτησή τους να καταβάλλουν παράβολο ύψους εκατό (100) ευρώ. Για την επανυποβολή αίτησης πολιτογράφησης το οφειλόμενο παράβολο περιορίζεται στα διακόσια (200) ευρώ.
Για την υποβολή αντιρρήσεων ενώπιον του Συμβουλίου Ιθαγένειας κατά της αρνητικής εισήγησης της αρμόδιας Επιτροπής Πολιτογράφησης απαιτείται καταβολή παραβόλου ύψους εκατό (100) ευρώ. (άρθρο 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 34 του Ν. 4604/2019).

E27. Υπάρχουν άλλες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να ληφθεί τελική απόφαση σχετικά με την αίτηση για την ιθαγένεια (πέραν αυτών που αναφέρονται ανωτέρω, π.χ. πιστοποιητικό γλώσσας);

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 Α που προστέθηκε στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας δυνάμει του άρθρου 35 του ν. 4604/2019:

«1. Αν διαπιστωθεί ότι αιτών, μετά την υποβολή της αίτησης πολιτογράφησης και μέχρι την κλήση σε εξέταση, σύμφωνα με το άρθρο 7, δεν διαμένει συνεχώς στη χώρα η αίτηση απορρίπτεται από τον Υπουργό Εσωτερικών με την επιφύλαξη της παραγράφου 2.2. Η αίτηση πολιτογράφησης δεν απορρίπτεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 αλλά η διαδικασία αναστέλλεται από την αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας, μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου, όταν κατά το χρονικό διάστημα από την υποβολή της αίτησης μέχρι και την κλήση σε εξέταση διαπιστωθεί ότι συντρέχουν διαζευκτικά οι εξής περιπτώσεις:

(α) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους δεκαοκτώ (18) μήνες και εξακολουθεί να διατηρεί βιοτικούς δεσμούς με τη χώρα,

(β) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για λόγους σπουδών,

(γ) ο αιτών διαμένει εκτός Ελλάδας για λόγους ανωτέρας βίας και ιδίως για σοβαρούς λόγους υγείας που αφορούν τον ίδιο. Η απόφαση για αναστολή της διαδικασίας κοινοποιείται άμεσα στον αιτούντα.³ Με αίτηση του ενδιαφερόμενου, η διαδικασία που αναστάλη, σύμφωνα με την παράγραφο 2, συνεχίζεται, όταν ο αιτών καταστήσει εκ νέου την Ελλάδα χώρα της μόνιμης διαμονής του για χρόνο ίσο με αυτό της απουσίας του.»

Σύμφωνα, δε, με τις διατάξεις του άρθρου 7 Β που προστέθηκε στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας δυνάμει του άρθρου 36 του Ν. 4604/2019:

«1. Στην περίπτωση που η αρμόδια Περιφερειακή Διεύθυνση Ιθαγένειας αμφιβάλλει για τη συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 7Α, ο Περιφερειακός Διευθυντής Ιθαγένειας παραπέμπει την υπόθεση, πριν από την κλήση του αιτούντος αλλοδαπού σε εξέταση, για να διατυπώσει προς τούτο γνώμη το Συμβούλιο Ιθαγένειας, μετά από εισήγηση της Κεντρικής Διεύθυνσης Ιθαγένειας.

2. Σε περίπτωση αμφιβολιών της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας ως προς τη συνδρομή ή τη μη συνδρομή λόγων δημόσιας τάξης και εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 5Β, ο Περιφερειακός Διευθυντής Ιθαγένειας παραπέμπει την υπόθεση στον Υπουργό Εσωτερικών για έκδοση απόφασης. Ο Υπουργός των Εσωτερικών μπορεί να παραπέμπει την υπόθεση για διατύπωση γνώμης στο Συμβούλιο Ιθαγένειας.

3. Στην περίπτωση που ο Υπουργός των Εσωτερικών αμφιβάλλει για την ορθότητα της αξιολόγησης που περιέχεται στην εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης, μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση για διατύπωση γνώμης στο Συμβούλιο Ιθαγένειας.»

E28. Σε ποιο βαθμό είναι η διακριτική ευχέρεια ένα στοιχείο της διαδικασίας/διαδικασίας λήψης αποφάσεων; Υπάρχει απόλυτη διακριτική ευχέρεια ή υπό όρους διακριτική ευχέρεια;¹⁷

Υφίσταται διακριτική ευχέρεια του αποφασίζοντος οργάνου (Υπουργός Εσωτερικών), αλλά είθισται να ευθυγραμμίζεται με την εισήγηση των υπηρεσιών ιθαγένειας και της αρμόδιας Επιτροπής Πολιτογράφησης, η οποία διαπιστώνει τον βαθμό οικονομικής, κοινωνικής και πολιτικής ένταξης στη χώρα και την επάρκεια γνώσης της ελληνικής γλώσσας. Επίσης η διακριτική ευχέρεια περιορίζεται και θεσμικά λόγω της υποχρέωσης σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας για αιτιολόγηση των αποφάσεων, αλλά και της ευχέρειας που παρέχεται για δικαστική αμφισβήτηση αυτών.

E29. Ποιες είναι οι προκλήσεις που έχουν προκύψει όσον αφορά την επαλήθευση της ταυτότητας των αιτούντων κατά την πολιτογράφηση;

1. Η αλλαγή ονοματεπωνυμικών στοιχείων των αιτούντων.
2. Ο διαφορετικός τρόπος αναγραφής των ονοματεπωνυμικών τους στοιχείων στα έγγραφα που τους αφορούν.
3. Η χρήση πλαστών εγγράφων ταυτοποίησης (διαβατήριο, πιστοποιητικό γέννησης, πιστοποιητικό γάμου κλπ.)
4. Η παραποίηση των ταυτοποιητικών τους εγγράφων.

¹⁷ Απόλυτη διακριτική ευχέρεια σημαίνει ότι το κράτος μπορεί να αφήνει στις αρχές την απόλυτη διακριτική ευχέρεια να εγκρίνουν ή όχι μια αίτηση πολιτογράφησης, ανεξάρτητα από το εάν πληρούνται ή όχι οι νόμιμες απαιτήσεις. Υπό όρους (ή υπό προϋποθέσεις) διακριτική ευχέρεια σημαίνει ότι οι αρχές έχουν περιορισμένους μόνο λόγους να απορρίψουν τους αιτούντες που πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

E30. Υπάρχει δικαίωμα προσφυγής ή βάσης για νομική αμφισβήτηση σε περίπτωση απόρριψης αιτήματος πολιτογράφησης; Εάν Ναι, οι αρχές οφείλουν να αιτιολογήσουν μια απορριπτική απόφαση πολιτογράφησης;

Ναι.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 8 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως αυτό τροποποιήθηκε δυνάμει της παρ. 5 του άρθρου 31 του Ν. 4531/2018: «...2. Η απόφαση επί αίτησης πολιτογράφησης αιτιολογείται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.». Συνεπώς υπάρχει δυνατότητα δικαστικής διερεύνησης της ορθότητας της απορριπτικής απόφασης, κυρίως ως προς την πληρότητα και συνέπεια της παρεχόμενης αιτιολογίας. Επίσης, πριν την έκδοση της απόφασης, ο αιτών μπορεί να προσφύγει στο Συμβούλιο Ιθαγένειας υποβάλλοντας αντιρρήσεις κατά της εισήγησης της Επιτροπής Πολιτογράφησης. Συγκεκριμένα η παρ. 6 του άρθρου 7 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας ορίζει τα ακόλουθα: «...6. Η Επιτροπή Πολιτογράφησης συντάσσει αναλυτικό πρακτικό στο οποίο αναφέρονται τα ερωτήματα που υπέβαλε και οι σχετικές απαντήσεις των προσώπων που παρουσιάστηκαν ενώπιόν της για εξέταση. Στη συνέχεια, η εισήγηση της Επιτροπής Πολιτογράφησης κοινοποιείται στον αιτούντα, ο οποίος έχει το δικαίωμα να διατυπώσει εγγράφως αντιρρήσεις σχετικά με το περιεχόμενό της, ενώπιον του Συμβουλίου Ιθαγένειας, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Δεν κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο αναλυτικές κρίσεις και πραγματικά περιστατικά και στοιχεία που αφορούν θέματα δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας που περιέχονται στην εισήγηση. Για την υποβολή αντιρρήσεων ενώπιον του Συμβουλίου Ιθαγένειας απαιτείται καταβολή παραβόλου ύψους εκατό (100) ευρώ.».

Σε περίπτωση έκδοσης απορριπτικής απόφασης του αιτήματος πολιτογράφησης από τον Υπουργό Εσωτερικών υπάρχει το δικαίωμα υποβολής νέου αιτήματος ένα (1) έτος μετά.

Όχι.

E31. Ποιοι είναι οι πιο συνηθισμένοι λόγοι για μια αρνητική απόφαση στην υποβολή αίτησης για κτήση της ιθαγένειας; Εάν είναι δυνατόν, παραθέστε τους 5 σημαντικότερους λόγους. Οι λόγοι θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν ανεπαρκείς γλωσσικές δεξιότητες, ανεπαρκή περίοδο διαμονής, ποινικό μητρώο, αδυναμία ταυτοποίησης.

1. Η μη πλήρωση των προβλεπόμενων από το νόμο ουσιαστικών προϋποθέσεων (επαρκής γνώση της γλώσσας, ένταξη στην οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της χώρας).
2. Η μη συμπλήρωση του απαιτούμενου κατά περίπτωση χρόνου μόνιμης – νόμιμης διαμονής.
3. Η ύπαρξη ποινικού κωλύματος.
4. Λόγοι δημόσιας ή εθνικής ασφάλειας.
5. Η μη προσέλευση των αιτούντων για εξέταση ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής Πολιτογράφησης.

E32. Το Κράτος Μέλος σας διοργανώνει τελετή (απόδοσης) ιθαγένειας; Εάν Ναι, η συμμετοχή σε μια τέτοια τελετή είναι υποχρεωτική ή εθελοντική;

Ναι.

Υφίσταται υποχρεωτική ορκωμοσία εντός ενός (1) έτους από τη δημοσίευση της απόφασης πολιτογράφησης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η οποία αποτελεί τον πανηγυρικό τύπο που ολοκληρώνει την πολιτογράφηση (άρθρο 9 του ν.3284/2004). Χωρίς την ορκωμοσία η πολιτογράφηση δεν θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε. Ο όρκος που δίδεται έχει ως εξής: «Ορκίζομαι να φυλάττω πίστη στην Πατρίδα, υπακοή στο Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους και να εκπληρώνω ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου ως Έλληνας πολίτης».

Όχι.

Στήριξη που παρέχεται κατά τη διάρκεια της αίτησης

E33. Παρέχει το Κράτος Μέλος σας πληροφορίες ή/και ενθαρρύνει τους πολίτες τρίτων χωρών να εξετάσουν το ενδεχόμενο υποβολής αίτησης για ιθαγένεια;

Ναι.

- α) Η ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών προσφέρεται για ενημέρωση/επεξήγηση των διαδικασιών κτήσης της ελληνικής ιθαγένειας σε πολλές γλώσσες, ενώ επίσης εκεί βρίσκονται αναρτημένοι όλοι οι σχετικοί νόμοι και οι εγκύκλιοι που αφορούν στο θεσμικό πλαίσιο ιθαγένειας¹⁸
- β) Παρέχονται πληροφορίες από το σύνολο των υπηρεσιών ιθαγένειας, κεντρικών και περιφερειακών (τηλεφωνικά και εντύπως).

Όχι.

¹⁸ <https://www.ypes.gr/g-g-ithageneias/>

E34. Παρέχεται στήριξη από μεριάς της κυβέρνησης στους αιτούντες κατά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων;¹⁹ Έχουν εντοπιστεί καλές πρακτικές στο Κράτος Μέλος σας;

Ναι.

α) Οι Περιφερειακές Υπηρεσίες Ιθαγένειας βοηθούν μέσω της διανομής έντυπου υλικού και της παροχής πληροφοριών.
 β) Η Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας παρέχει πληροφορίες (τηλεφωνικά, γραπτά και κατ'ιδίαν) στους ενδιαφερόμενους ή/και τους νόμιμους εκπροσώπους τους αναφορικά με το αίτημά τους, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές (Εγκύκλιοι, απαντήσεις σε ερωτήματα, κλπ) στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Ιθαγένειας για την ορθή εφαρμογή του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας. Στην Κεντρική Διεύθυνση Ιθαγένειας λειτουργεί επίσης τηλεφωνικό κέντρο με πανελλαδική ισχύ.
 γ) Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών υπάρχει σχετική εφαρμογή για την ηλεκτρονική παρακολούθηση της πορείας ενός αιτήματος πολιτογράφησης, με την αναγραφή της υπηρεσίας (υποβολής του αιτήματος), του αριθμού φακέλου και των ονοματεπωνυμικών στοιχείων²⁰ του αιτούντος.

Όχι.

E35. Το Κράτος Μέλος σας οργανώνει, υποστηρίζει ή χρηματοδοτεί μέτρα ενσωμάτωσης (μαθήματα, κατάρτιση κ.λπ.) για να διευκολύνει την απόκτηση της ιθαγένειας; Εάν Ναι, προσδιορίστε αν αυτά προβλέπονται από το νόμο.

Ναι.

Όχι.

¹⁹ Για το σκοπό αυτής της μελέτης θα πρέπει να συμπεριληφθεί μόνο η υποστήριξη υπό τον έλεγχο του κράτους (π.χ. ιστοσελίδες, τηλεφωνική γραμμή), δηλαδή η υποστήριξη από ΜΚΟ ή ιδιωτικούς παρόχους υπηρεσιών αποκλείεται, εκτός εάν έχουν συμβληθεί από το κράτος.

²⁰ <http://pf.emigrants.ypes.gr/pflUA/>

Ενότητα 4: Πολλαπλή ιθαγένεια

E36. Απαιτείται από τον πολίτη τρίτης χώρας να αποβάλει την άλλη του αλλοδαπή ιθαγένεια προκειμένου να αποκτήσει ή να διατηρήσει την ιθαγένεια του Κράτους Μέλους σας; Η ερώτηση αυτή συνδέεται με το στατιστικό παράρτημα 1.4. Εάν η απάντησή σας είναι «Όχι» (δηλαδή είναι δυνατή η διπλή ιθαγένεια), παρακαλούμε να δώσετε τα εθνικά δεδομένα σχετικά με τη διπλή ιθαγένεια όπως ζητάται.

Ναι.

-

Όχι.

-

Άλλο.

-

E37. Η απαίτηση (ο πολίτης τρίτης χώρας) να αποβάλει την αλλοδαπή του ιθαγένεια εξαρτάται από αυτή και υπάρχουν εξαιρέσεις από την απαίτηση αυτή, π.χ. για πολίτες τρίτων χωρών από τρίτες χώρες που δεν επιτρέπουν την αποβολή της ιθαγένειας;

Ναι.

-

Όχι.

-

E38. Υπάρχουν ειδικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι πολίτες τρίτων χωρών, εάν επιθυμούν να αποκτήσουν ή να διατηρήσουν την ιθαγένεια του κράτους μέλους σας) διατηρώντας ταυτόχρονα την-τις άλλη/ες αλλοδαπή-ές τους ιθαγένεια(ες); Εάν ναι, ποιες απαιτήσεις;

Ναι.

-

Όχι.

Από την πλευρά της Ελλάδας, δεν υπάρχει καμία προϋπόθεση που πρέπει να πληρούν οι πολίτες τρίτων χωρών αναφορικά με την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας και την ταυτόχρονη διατήρηση της/των άλλης/ων αλλοδαπής/ών ιθαγένειας/ών τους.

E39. Υπάρχουν συγκεκριμένοι περιορισμοί για τους πολίτες τρίτων χωρών που έχουν διπλή ιθαγένεια; Η διπλή ιθαγένεια παρέχει λιγότερα δικαιώματα; (π.χ. πρόσβαση σε συγκεκριμένους τύπους απασχόλησης)

Ναι.

-

Όχι.

-

E40. Εάν το κράτος μέλος σας επιτρέπει διπλή/πολλαπλή ιθαγένεια, έχουν υπάρξει συγκεκριμένα οφέλη ή προκλήσεις που έχει επιφέρει αυτή η πολιτική;

Ναι.

-

Όχι.

Θετικά: Διατηρούν τα προνόμια των ιθαγενειών και των δύο (2) χωρών.

Αρνητικά: i) Σύγκρουση δικαίου/ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο σε ζητήματα αστικών, προσωπικών ή άλλων διαφορών, και ii) Κατοχή δύο (2) διαφορετικών διαβατηρίων σε ισχύ, τα οποία ενδεχομένως τους παρέχουν την δυνατότητα να διαφύγουν τον έλεγχο των αρχών, ιδίως αν τίθεται θέμα ταυτοποίησης (δηλαδή αν υπάρχουν διαφοροποιήσεις στα ονοματεπώνυμα, π.χ. σε κάποιες χώρες οι γυναίκες παίρνουν το επώνυμο των συζύγων τους μετά το γάμο, ενώ στην Ελλάδα όχι).

Ενότητα 5: Ιθαγένεια και Ένταξη

E41. Πώς αντιμετωπίζει η πολιτική ένταξης του κράτους μέλους σας την απόκτηση της ιθαγένειας; Ανήκει η ιθαγένεια στην εθνική σας στρατηγική/σχέδιο δράσης για την ένταξη;

Ναι.

-

Όχι.

Στην Εθνική Στατηγική για την Ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών (Ιούλιος 2019)²¹, στην προτεινόμενη δράση 3.6.9 «Στοχευμένες πολιτικές για πολίτες τρίτης χώρας «δεύτερης γενιάς»», αναφέρεται ότι μια ειδική ομάδα-στόχος που χρήζει στοχευμένων πολιτικών, είναι οι πολίτες τρίτης χώρας «δεύτερης γενιάς», δηλαδή οι νέοι και οι νέες με μεταναστευτικό υπόβαθρο που είναι Έλληνες πολίτες ή νέοι που έχουν γεννηθεί ή μεγαλώσει στη χώρα μας χωρίς ελληνική ιθαγένεια. Τα άτομα αυτά παρουσιάζουν συχνότερα από τους γηγενείς χαμηλότερο εκπαιδευτικό και οικονομικό προφίλ. Ταυτόχρονα, εμφανίζουν υψηλά ποσοστά σχολικής διαρροής και ανεργίας, ενώ βρίσκονται αντιμέτωπα με ξενοφοβικές και ρατσιστικές συμπεριφορές. Οι δράσεις αυτού του άξονα στοχεύουν στην παροχή υποστήριξης στους πολίτες τρίτης χώρας δεύτερης γενιάς και στην προετοιμασία τους για τη διαδικασία απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας.

E42. Υπάρχουν στοιχεία π.χ. από έρευνα ή αξιολόγηση, που δείχνουν ότι η απόκτηση της ιθαγένειας διευκολύνει την ένταξη, ιδίως στην αγορά εργασίας;

Δεν υπάρχουν στοιχεία από σχετική έρευνα ή αξιολόγηση.

E43. Ποιες είναι οι κύριες διαφορές και τα νέα δικαιώματα και τα καθήκοντα μεταξύ της ιδιότητας του πολίτη της χώρας σας σε σύγκριση με την κατοχή μόνιμης ή μακροχρόνιας άδειας διαμονής; Εξηγήστε τις παρακάτω πτυχές:

Οι κύριες διαφορές είναι ότι, όποιος αποκτά την ελληνική ιθαγένεια έχει πλέον όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη, όπως: δυνατότητα διορισμού στο δημόσιο, συμμετοχή στις εθνικές και τοπικές εκλογές, πρόσβαση σε επιδόματα που αφορούν αποκλειστικά Έλληνες πολίτες, αλλά και υποχρεώσεις, όπως η στρατιωτική θητεία για τους άνδρες.

E43α. Συμμετοχή σε τοπικές ή εθνικές εκλογές.

Ναι.

E43β. Πρόσβαση σε ορισμένους τύπους απασχόλησης (θέσεις εργασίας που είναι ανοικτές μόνο στους πολίτες της χώρας σας).

Ναι, στον στενό δημόσιο τομέα (π.χ. ένοπλες δυνάμεις, αστυνομία) και σε ορισμένα κλειστά επαγγέλματα.

E43γ. Άλλες διαφορές/πλεονεκτήματα, όπως τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα (κοινωνική ασφάλιση, παροχές, επιδόματα κ.λπ.);

Ναι. Πρόσβαση σε επιδόματα που αφορούν αποκλειστικά Έλληνες πολίτες.

E44. Τί είδους στήριξη παρέχεται μετά τη χορήγηση της ιθαγένειας για τη στήριξη του νέου πολίτη στο ρόλο του πολίτη (π.χ. ενημερωτικές συνεδριάσεις που οργανώνονται σε τοπικό επίπεδο, άλλο ενημερωτικό υλικό); Υπάρχουν καλές πρακτικές στο Κράτος Μέλος σας;

Δεν υφίστανται ακόμα καλές πρακτικές, ούτε παρέχεται εξειδικευμένη στήριξη του νέου πολίτη μετά τη χορήγηση της ιθαγένειας ώστε να ανταποκριθεί στη νέα πραγματικότητα.

E45. Με την απόκτηση εθνικής ιθαγένειας υπάρχει επίσης η απόκτηση ιθαγένειας της ΕΕ που παρέχει δικαιώματα όπως η ελευθερία μετακίνησης ή διαμονής στο έδαφος της ΕΕ ή το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές. Ποιες πληροφορίες ή άλλα μέτρα υποστήριξης (εάν υπάρχουν) δίνονται στη χώρα σας για να επιτρέψουν σε νέους πολίτες να αναλάβουν το ρόλο τους ως πολίτες της ΕΕ (π.χ. υποδείξεις σε ενημερωτικό υλικό σχετικά με τα δικαιώματα και τις ευθύνες των πολιτών της ΕΕ ή ειδικές, προσαρμοσμένες πληροφορίες); Είναι αυτό διαφορετικό/επιπλέον των πληροφοριών που παρέχονται σε όλους τους πολίτες σχετικά με τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους ως πολίτες της ΕΕ;

Δεν υπάρχει ιδιαίτερο και εξειδικευμένο πληροφορικό υλικό και καμπάνιες ή άλλα μέτρα υποστήριξης, καθώς οι πολιτογραφημένοι θεωρούνται Έλληνες πολίτες.

²¹<http://www.opengov.gr/immigration/wp-content/uploads/downloads/Eθνική-Στρατηγική-για-την-Ένταξη-final.pdf>

E46. Υπάρχουν ενδείξεις (π.χ. σε εκθέσεις, μελέτες ή στατιστικά στοιχεία) ότι η απόκτηση της ιθαγένειας διευκολύνει την κινητικότητα σε άλλα κράτη μέλη ή/και την κινητικότητα ή τη μακροπρόθεσμη μετανάστευση προς τις χώρες της ΕΕ;

Ναι.

-

Όχι.

Δεν υπάρχουν επίσημα στοιχεία. Όμως υπάρχουν ενδείξεις από τον φάκελο πολιτογράφησης του κάθε ατόμου, που υποδηλώνουν ότι το κίνητρο για την απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας είναι για πολλούς αιτούντες η δυνατότητα μετακίνησης εντός ΕΕ (π.χ. από τα αιτήματα επίσπευσης της διαδικασίας, όπου ως συνηθέστεροι λόγοι προβάλλονται η αναζήτηση εργασίας σε άλλη χώρα ή την αποδημία για σπουδές ή λόγους υγείας).

Ενότητα 6: Συμπεράσματα

Παρακαλείσθε να σχολιάσετε τα συμπεράσματα της εθνικής αναφοράς σας, αντλώντας συμπεράσματα, προσδιορίζοντας τυχόν βασικές προκλήσεις και διδάγματα που διδάχθηκαν, καθώς και περιγράφοντας τυχόν προγραμματισμένες εξελίξεις πολιτικής κατά τα προσεχή έτη:

Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης περίπου 850.000 άτομα έγιναν πολίτες ενός κράτους μέλους της ΕΕ το 2017, οι περισσότεροι εκ των οποίων στην Ιταλία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Γερμανία και στη Γαλλία.

Η μελέτη επικεντρώνεται σε ζητήματα ιθαγένειας και καλύπτει την κτήση ιθαγένειας από πολίτες τρίτων χωρών. Σχετικά με τις πολιτικές και τη νομοθεσία για την κτήση ιθαγένειας, η μελέτη ανέδειξε τις πιο πρόσφατες εξελίξεις, έχοντας ως επίκεντρο το 2019, με έμφαση στα τελευταία πέντε έτη. Σε σχέση με τα στατιστικά, η μελέτη κάλυψε μία χρονική περίοδο πέντε ετών, από το 2014 έως το 2018.

Η παρούσα μελέτη για το ΕΔΜ επιχείρησε να χαρτογραφήσει την διαδικασία της Ελλάδας σχετικά με την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών. Η μελέτη αυτή περιέλαβε τη σύνοψη όρων και προϋποθέσεων για την πολιτογράφηση (πχ. διάρκεια νόμιμης διαμονής, γνώση της γλώσσας, οικονομική κατάσταση κ.ά.) και τις διοικητικές διαδικασίες που ακολουθούνται και καθορίζουν σε ποια περίπτωση ένα άτομο δικαιούται ιθαγένεια. Η μελέτη εξέτασε επίσης εάν επιτρέπεται η πολλαπλή ιθαγένεια και εάν ναι, υπό ποιες προϋποθέσεις. Στόχος της μελέτης ήταν ακόμη η διερεύνηση του τρόπου σύνδεσης κτήσης ιθαγένειας και πολιτικών ένταξης, καθώς και εάν η πολιτογράφηση θεωρείται το τελικό σημείο της διαδικασίας ένταξης ή η κτήση ιθαγένειας στοχεύει στη διευκόλυνση της ένταξης.

Η κτήση ιθαγένειας δεν προβλέπεται στο Σύνταγμα της Ελλάδας. Τα κύρια νομικό εργαλείο που καλύπτουν την κτήση ιθαγένειας πολιτών τρίτων χωρών στην Ελλάδα είναι ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας (ΚΕΙ) (3284/2004) και οι τροποποιήσεις αυτού (ως σημαντικότερες αναφέρονται: ν.3838/2010, ν.4332/2015 και ν.4604/2019). Ο Κώδικας Ελληνικής Ιθαγένειας αποτέλεσε συγκέντρωση και κωδικοποίηση διατάξεων που υπήρχαν διάσπαρτες σε διάφορους ελληνικούς νόμους από το έτος 1955. Κυρίως με τους ν. 3838/2010 και τον πρόσφατο νέο νόμο ν.4604/2019, που αποτελούν τροποποιήσεις του ισχύοντα ΚΕΙ, δημιουργήθηκαν νέα πλαίσια για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας για διάφορες πληθυσμιακές ομάδες (πχ κτήση της ελληνικής ιθαγένειας από τους μετανάστες δεύτερης γενιάς, επέκτηση της εφαρμογής της αρχής του εδάφους στην 3^η γενιά μεταναστών, ομογενείς από την τ.ΕΕΣΔ, κλπ), ενώ εξορθολογίστηκε περαιτέρω η διαδικασία της πολιτογράφησης με την εισαγωγή σημαντικών καινοτομιών (προθεσμίες, μείωση παραβόλου και απαιτούμενου χρόνου διαμονής στην Ελλάδα, υποχρέωση αιτιολόγησης της αρνητικής απόφασης, κ.ο.κ.). Με τον ν. 4332/2015 αναπροσαρμόστηκε και ρυθμίστηκε το υφιστάμενο πλαίσιο για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας για τη δεύτερη γενιά μεταναστών. Πιο συγκεκριμένα, οι διατάξεις αυτές αφορούν στην απόκτηση της ελληνικής ιθαγένειας τέκνων αλλοδαπών, που ζουν νόμιμα και μόνιμα στη χώρα λόγω:

α) γέννησης στην Ελλάδα και παρακολούθησης ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα.

β) επιτυχούς ολοκλήρωσης εννιαετούς φοίτησης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ή εξαετούς φοίτησης στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση σε ελληνικό σχολείο στην Ελλάδα

γ) αποφοίτησης από Ελληνικό Πανεπιστήμιο, υπό την προϋπόθεση κατοχής απολυτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ελληνικού σχολείου στην Ελλάδα. Με τις προαναφερόμενες διατάξεις επήλθε μια σειρά από αποφασιστικές τομές στον Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας με κύριο σκοπό τη διασφάλιση της ομαλής ανάπτυξης και ένταξης στην Ελληνική κοινωνία των αλλοδαπών παιδιών που γεννήθηκαν ή μεγάλωσαν στην Ελλάδα, καθώς και των οικογενειών τους.

Η κτήση ελληνικής ιθαγένειας συνιστά κτήση ευρωπαϊκής ιθαγένειας, επομένως το άτομο απολαμβάνει όλα τα δικαιώματα και έχει τις ίδιες υποχρεώσεις με τον Έλληνα και ευρωπαίο πολίτη.

Η Επιτροπή Πολιτογράφησης προκειμένου να διατυπώσει γνώμη προς τον Υπουργό Εσωτερικών, καλεί σε συνέντευξη τον/την αλλοδαπό/ή προκειμένου να εξακριβώσει τόσο την επαρκή γνώση της ελληνικής γλώσσας από πλευράς του, όσο και την ομαλή ένταξή του στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, καθώς και την δυνατότητα ουσιαστικής και ενεργούς συμμετοχής του στην πολιτική ζωή της χώρας.

Η ένταξη πολιτών τρίτων χωρών έχει μετατραπεί σε ένα σημαντικό θέμα πολιτικής στην Ελλάδα. Η χρονική στιγμή, ο τρόπος και υπό ποιες συνθήκες μπορεί ένας/μία υπήκοος τρίτης χώρας να αποκτήσει ιθαγένεια, συνθέτουν μία ουσιαστική διάσταση της διαδικασίας ένταξης. Η κτήση ιθαγένειας μπορεί να θεωρηθεί ως το τελικό βήμα της επιτυχούς διαδικασίας ένταξης ενός ατόμου, ως το κίνητρο για το άτομο αυτό να καταστεί μέρος της νέας κοινωνίας, αλλά και ως εργαλείο ένταξης καθαυτό (ειδικότερα για τα τέκνα των αλλοδαπών). Η απονομή ιθαγένειας είναι ένα προνόμιο, το οποίο ασκείται με σεβασμό προς στο Δίκαιο της ΕΕ και το Ελληνικό κράτος είναι το μόνο υπεύθυνο για τον καθορισμό των προϋποθέσεων για την κτήση της Ελληνικής ιθαγένειας στην επικράτειά του. Εντούτοις, οι πολίτες ενός κράτους μέλους της ΕΕ απολαμβάνουν τα δικαιώματα της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας συμπεριλαμβανομένης της κινητικότητας και της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός ΕΕ. και συνεπώς, ο καθορισμός του τρόπου κτήσης ιθαγένειας σε κάθε Κράτος-Μέλος της ΕΕ συνεπάγεται ευθύνη και προς τα υπόλοιπα Κράτη-Μέλη, εφόσον η ιθαγένεια έχει και σημαντική ευρωπαϊκή διάσταση.

Παράρτημα Ι: Εθνικά Στατιστικά Στοιχεία

Συμπληρώστε το συνημμένο φύλλο excel με τις αντίστοιχες στατιστικές για το κράτος μέλος σας. Λόγω των περιορισμών των δεδομένων της Eurostat και των εθνικών δεδομένων, οι στατιστικές που παρέχονται στο παρόν παράρτημα περιλαμβάνουν όλους τους υπηκόους τρίτων χωρών.

Σημείωση: Όλα τα δεδομένα της Eurostat θα εξαχθούν κεντρικά από τον πάροχο υπηρεσιών του ΕΔΜ. Τα εθνικά δεδομένα θα παρέχονται στο μέτρο του δυνατού από κάθε ΕΣΕ του ΕΔΜ. Στις εθνικές τους εκθέσεις, τα ΕΣΕ θα πρέπει να περιγράφουν σύντομα και να σχολιάζουν τα δεδομένα.

Το Στατιστικό Παράρτημα αποτελείται από τα ακόλουθα:

Παράρτημα 1.1: Αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει την υπηκοότητα του κράτους μέλους σας το 2018, διαφοροποιημένο ως προς τις 10 κύριες πρώην ιθαγένειες των ενδιαφερομένων και ανά φύλο και ηλικιακές ομάδες. N.B. Τα στοιχεία για το 2014-2017 θα συγκεντρωθούν κεντρικά από την Eurostat (migr_acE).

Παράρτημα 1.2: Αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει ιθαγένεια μεταξύ 2014-2018, διαφοροποιημένο ανάλογα με τον τρόπο απόκτησης της ιθαγένειας και αναλυτικά κατά φύλο, ει δυνατόν.

Παράρτημα 1.3: Ποσοστό των υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει ιθαγένεια του κράτους μέλους σας σε σχέση με όλους τους υπηκόους μη-πολίτες το 2018. N.B. Τα στοιχεία για το 2014-2017 θα εξαχθούν κεντρικά από την Eurostat (migr_acEs).

Παράρτημα 1.4: Αριθμός υπηκόων τρίτων χωρών που έχουν αποκτήσει διπλή ιθαγένεια μεταξύ 2014-2018, διαφοροποιημένο ανάλογα με τον τρόπο απόκτησης της ιθαγένειας και κατηγοριοποιημένο ανά φύλο, ει δυνατόν. N.B. Το παρόν παράρτημα 1.4 είναι προαιρετικό για τα κράτη μέλη που συλλέγουν τα εν λόγω δεδομένα.